

EESTI

25

SPORDILEHT

Nr. 1

JAANUAR

1938

Vastastikustele Kindlustusseltsidele

korraldab edasikindlustust,
annab tarvilikku nõu ja
juhatust asjaajamises

Eesti Ühistegeline Kindlustus-Keskselts,

Tallinn, S. Karja 19. Tel. 426-83
Postkast 122

TÄHELEPANU!

Tutvuge saavutustega spordi alalt N. S. V. Liidus

Tellige endale Nõukogude Vene perioodilisi spordiajakirju 1938. aastaks

	Ilmub aastas	Hind aastas
Гимнастика	12	7.—
Красный спорт.	180	15.—
На суше и на море	12	6.30
Теория и практика физкультуры	12	10.50
Физкультура и спорт	24	7.—
Шахматы СССР	12	3.50

Tellimisi võtavad vastu:

Meshdunarodnaja Kniga, Moskva, Kusnetzki Most 18
K. K.-ü. „Töökool“, Tallinn, Pärnu mnt. 28, telef. 462-56
„Pressa“, Tartu, Rütli tän. 31

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

19. AASTAKÄIK

Nr. 1

JAANUAR

1938

Eesti Spordileht ilmub Eesti Spordi Kesklüüdi väljaandel iga kuu 20. päeval. **Toimetis ja talitus:** Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28. Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt., 1/4 a. 75 snt.

Välismaale aastaks 5 krooni, 1/2 a. 2 kr. 50 snt., 1/4 a. 1 kr. 50 snt. Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Toimetaja: **A. ADARI.**

JOH. VILLEMSON

Kas on muutunud?

Mõttemõlgutusi maadluspordi kohta —
Kuidas vanasti ja kuidas tänapäeval

Maadlusõpetajate vahetus toimus meil pikaldaselt ja kutsus esile mõttevahetusi ja arvustusi, mis ei piirdunud üksnes maadlusõpetaja kohale kandideerivate isikute võimete kritiseerimisega, vaid laienes kogu meie maadluspordi üldisele kritiseerimisele. Muuseas tähendati, et maadluspordi tegevuses ja treeningus polevat viimase 20—25 aasta jooksul midagi muutunud. See väide poleks väärinud tähelepanu, kui selle ettetoajaks poleks olnud mõned meie maadlusliikumist juhtivad tegelased ja äsja valitud uus maadlusõpetaja ise. Nüüd tuleb aga selle väite vastu valjult protesteerida.

Nagu iga teine ala, on ka maadluspordis teinud evolutsiooni, edusamme, ja muutunud igas tema osas. Teisiti poleks see saanud ollagi. Kui meie peaksime maadluse treeningus ja tegevuses omaks võtma samad põhimõtted, mis olid kehtivad paarkümmend aastat tagasi, ning nende järgi toimima, siis meie küll ei küüniks praegusse rahvusvahelisse klassi ega suudaks selle arenguga sammu pidada.

Asjaolu, et sääraseid võtteid, nagu ristvöö, üle rinna heide ja puusaheide, olnud tarvitusel juba Lurichi-Abergi aegadel, on küll tõsi, kuid peab ütlema, et nüüdseaja maadluskunstis ei mängi võtteid ainult tähtsat osa. Sportlast, kes lõpetanud maadluskursused ja neil selgeks õppinud võtteid, ei saa veel nime-

tada maadlejaks. Maadlusvõtteid on üksnes algharjutused ja, piltlikult üteldes, neid võib võrrelda näpuharjutustega klaverimängus. Maadlusvõtteid tundmisele peab seltsima veel midagi muud, nagu seda teab iga kogenud maadleja. Tähtsam osa maadleja tõusmiseks heasse klassi on ettevalmistavad harjutused lihaste ja organismi tubliduse tõstmiseks.

Edasi on tähtsad võistlustaktika ja võistlemise oskus. Peab olema oskus võtteid käsitada võistluse väljal, milline oskus omakorda seab üles võistleja kehalise tasakaalu oskuse nõude. Ja nendes tehnilistes maadluskunsti osades on aast-aastalt võetud ette suuri muudatusi ja tehtud pikki edusamme. See ongi, mis nüüdseaja maadlust eraldab sellest, mis oli paarkümmend aastat tagasi, kuigi maadlusvõtteid oma põhi-olemuselt on jäänud samasteks.

On tublisti, koguni väga tublisti muutunud ka maadlustreenerite ja õpetajate tegevus, just õpetamise meetodites ja viisides. Kuna varem õpetamise viis kandis juhuslikku laadi, on ta nüüd surutud kindlatesse raamidesse. Abiks on astunud arstiteadus ja spordiarstid. Tänapäeval ei ole enam mõeldav spordiõpetaja tegevus ilma teadusliku aluseta, vaid sellega tuleb töötada käsikäes, kui tahetakse saavutada soovivat edu.

Ei saa märkimata jätta ka seda, et maadlusmää-

rustes on aastate jooksul võetud ette suuri muudatusi ja ümberkorraldusi ning et määrused on võtnud täiesti uue ja erineva ilme, võrreldes sellega, mis oli näiteks 20 a. tagasi.

Kui varemalt tunti pamiselt kaht kehakaalu — kuni keskkaaluni ja üle selle, siis nüüd on seitse kehakaalu. Samuti on toimunud muutus matschi kestvuses. Veel Stokholmi olümpial maadeldi kuni seljavõiduni, nüüd on aga matschi kestvus piiratud 20 minutiga. Ka töövõidu saavutamises on maksma pandud uued põhimõtted. Kõik need muudatused maadlusmäärustes on sundinud võistlusoskuse ja -taktika küsimustes ette võtma põhjalikke muudatusi ja ümberkorraldusi. Võrreldes Lurichi-aegsega on nüüd hoopis teine maadluskool.

Mis puutub maadlejate jaotamisse „heitjateks“ ja „murdjateks“, nagu seda mõnelt poolt tehtud, siis selle kohta peab ütleva, et seda, mida tehakse elukutseliste maadlusspordis, ei saa võtta eeskujuks asjaarmastajate juures, kelle suhtes ta paika ei pea. Meie ei saa kaugeltki pidada end. maadlejat R. Värterit klassimaadlejaks ega teda võrrelda E. Pütsepa või Ivar Böhlingiga. Viimane omas jõudu, tehnikat ja oskust ning oli erakordne maadlejatüüp, kelle kohta öeldakse: maadleja jumala armust. Säärast tüüpi maadlejaid tuleb ette harva ja nendena võiks nimetada V. Kokkist, E. Väret, R. Oksa, O. Frimani, Jacobseni ja Ivar Johanssoni.

Murdjat tüüpi, s. t. jõuga maadlejad löövad oma laadiliste kõrval läbi ainult raskekaalus, kus vastupidavuse kõrval jõud on otsustava tähtsusega. Teistes kaaludes jõud ei pääse esikohale. Robert Oksa tähendas omal ajal, et hea tehnikaga ja vastupidavusega poolraskekaalu-maadleja võidab alati raskekaallase. Oksa sõnade tõenduseks on I. Johansson ja A. Cadier, kes on võitnud Rootsi kõiki paremaid raskekaallasi.

Tänapäeval nõutakse healt, rahvusvahelisse klassi kuuluvalt maadlejalt tehnikat, jõudu ja vastupidavust

ja selle kõrval oskust kõik neid omadusi otstarbekalt ära kasutada maadlusmatschiks ettenähtud aja vältel. Edasi peab maadleja põhjalikult tundma maadlusmäärustes ettenähtud nõudeid võidu, eriti töövõidu saavutamiseks. Ta peab oskama vastavalt talitada. On tavaline nähe, et kahe võrdsete võimetega maadleja vahelisel matschil, kus ei tule seljavõitu, pääseb töövõidule see, kes paremini oskab käsitada määrustes ettenähtud nõudeid paremuse selgitamiseks. Eriti pääseb see mõjule 2×3 min. parterimaadluses, mis kujuneb otsustavaks töövõidu määramisel.

Lõpusõnas tahan loota, et meie end. maadlusõpetajate poolt antud kool jääks maksma ka edaspidi ja et jätkataks tööd samas suunas. Ei ole vaja otsida uusi teid, vaid meie peame silmas pidama rahvusvahelist maadlusspordi arengut, selle suunda, ettevõteta-vaid täiendusi ning muretsema, et need pääseksid maksvusele ka meie juures. Selles suunas peame edasi töötama.

Lilleäri

P. KAUBA

Rataskaevu 6, tel. 464-03

Lõikelilled, lillekorvid, pruut- ja leinakimbud, elavaist ja kunstlilledest pärjad
j. n. e.

Dekoratsioonideks üüril loorberipuud ja rohelised taimed

Jaapan taftab Tokio olümpial tublisti esineda ka maadluses
Pildil jaapanlased harjutamas silla tegemist

A/S. TARTU PANK

Asutatud 1868. a.

Peapank: TALLINNAS • Osakond: TARTUS

Toimetab kõiki pangaoperatsioone sise- ja välismail.

Panga juures Eesti Kinnitus Aktsiaselts «Polaris'e»
peaagentuur

SKN AASTAL 1937

TAGASIVAADE

G. Kalkun,

E. Spordi Keskliidu noorteujuht.

Möödunud aasta kujunes noorte spordiliikumise sihtide ja teede rajamisel suuresti veel otsingu ajajärguks. Liikumise üleriigiline juhtiv keskus, tugenedes H. M. Noorsoo organiseerimise seadusele, on rakendanud kogu oma aparatuuri pideva ja sihikindla koostöö leidmiseks koolide ja ülemaalse noorsoo-organisatsioonidega. Ühtlustava aktsiooni uudsus ülemaalses ulatuses on teele veeretanud nii mõningaidki raskusi. Sellest on saadud üle vastastikusel heal tahtel. On välja kujunemas kindel piirjoon noorsoo erialalist liikumist juhtivate ja organiseerivate keskuste vahel. Sellega on ka Spordi Keskliidu Noorte organisatsiooni SKN osa kindlamalt ära määratud H. M. Noorsoo-osakonna poolt. Tema edaspidiseks ülesandeks oleks spordi ja kehakasvatuse liikumist juhtida ja reguleerida üleriigilises ulatuses noorte võistlusmääruste, õppemeetodite, üleriigiliste hoogurituste, broschüüride, noorsoo spordikäsiraamatute ning noorsoo spordijuhtide ettevalmistuse kaudu.

Noorsoo spordiliikumise üldarengu käik peab tulevikus veel enam süvenema, nii ülalt alla kui ka alt üles. Eriti viimase osa juures on praegu veel märgata lünki. Need osutuvad lähendatavaiks, kui kõik noorsoo juhid jõuavad äratundmisele üldise noorsoo spordiliikumist reguleeriva keskuse tähtsusest ja vajadusest oma organisatsioonile. Ning käikades sellega peavad tarvilikuks arvestada ka väikeste moraalsete kohustustega, mis on nõutavad ühe erialalise juhtiva keskusega koostöö läbiviimise juures, nagu: kaasatöötamiseks registreerimised, kokkuvõttelised aruanded jne.

Sellelaadne moraalne side keskusega on tarvilik ja iseenesest mõistev, kui soovitakse, et noorsoo spordi ala reguleeriv keskus teaks ja tunneks kohapealset seisukorda ja selle järele teaks suunata oma juhtivaid

näpunäiteid ning abistavat kätt õigeaegselt ja õigesse paika. Just selles küsimuses on kõige enam kerkinud esile arusaamatusi ja eksiarvamusi, nimelt, nagu annaks kaastööks registreerimine ja kokkuvõtete esitamine erialalist tegevust juhtivale keskusele, ühtlasi ka pere-mehe õigused registreeritavas organisatsioonis. Noorsoo spordiliikumist reguleeriva keskuse SKN'i suhtes ei tohiks säärast vaadet enam esile kerkida. Selleks annab kujukat tõendust SKN'i senine tegevus ja vahekorrad organisatsioonidega.

Noorsoo spordiliikumist reguleeriv keskus on välja kujunenud täielikult ja noorsoo spordiliidu kujuliseks ja selle funktsioonidega. Tema sihtjooni ja tegevust määrab ära kõikide noorsoo-organisatsioonide keskuste esindajaist moodustatud üleriigiline nõukogu. Pealegi on kohtadel tegelev noorte spordi juhtkond koosnev olemasolevatest noorsoo-organisatsioonide tegelastest ja juhtidest. See asjaolu loob kõigile üldilmeliste noorsoo-organisatsioonidele tõhusama koostöö võimaluse noortele huvitavamal tegevuse alal — spordis.

SKN'iga koos- ja kaastööks on seni ametlikult avaldanud soovi 160 noorsoo-organisatsiooni ja rühmitust 8000 noorega.

Noorsoo spordiliikumist reguleeriv keskus oma tegevuse ja ürituste läbiviimisel ei ole arvestanud registreerimistega, vaid on pakkunud oma abistavat kätt kõikjal, kus on leidunud sportivaid noori. Julgelt võime toonitada, et juhtiva keskuse ellukutumine on annud üldiselt tunduva tõuke noorsoo kehalise kasvatuse liikumise tõusuks. Kuigi veel arvud ei ole olulised ega suuda anda tõetruud ülevaadet noorsoo spordiliikumisest Eestis, võiksime siiski arvestada umbes 16.000 sportiva noorega. Juhtiva keskuse ülesandeks jääb neile leida ühiseid võimsaid kehalist ning vaimset aren-

gut ning distsipliini allakriipsutavaid hoogüritusi ja väljendusvorme, kus näeksime seda arvu juba ühisel tegelikul väljaastumisel, mis omakord tõstaks usku meie noorsoosse ja tiivustaks edaspidiseks tööks.

Möödunud hooajal suurima hoogüritusena võime nimetada üleriigilist poiste spordimärgi propagandanädalat 23.—30. maini, mille tulemuseks oli 3000-e poisi poolt spordimärgi katsete sooritamine. I järku sooritas 490 poissi, II — 1245 ja III — 1265 poissi. Märgikatsed sooritanud poiste arvuga on esikohal Tartu ühes maakonnaga (610 märki), II kohal on Tallinn ühes Harjumaaga (607 märki) ja kolmandal kohal Viru maakond (361 märki). Eesti Punase Risti ujumismärgi katseid on sooritanud 1238 noort.

Noorte spordijuhtide väljaõppe alal on korraldatud 8 kursust, kust läbi käis 459 noorte juhti, neist 171 õpetajat. Suurima arvu kursuslasi on annud Tartu ühes maakonnaga (124 juhti), teisel kohal Viru maakond (84 juhti) ja kolmandal kohal Viljandi (49 juhti).

Loodetavasti leiab noorte spordijuhtide väljaõppe korraldamine edaspidi organisatsioonidelt ja koolide poolt veel suuremat ja laialtulatust kasutamist.

Noorte spordiliikumise reguleerimise keskkohana maakondlikus ulatuses on toimunud maakonna spordiliitude juure moodustatud SKN ringkonna juhatused, ringkonna nõuniku juhtimisel, kes tegutseb koostöös ühtlasi ka kohalikkude koolivalitsuste juure moodustatud Noorte Komiteedega. Ringkonna sportlike tehniliste küsimuste nõuandjaks on maakonna-spordidirektorid.

Ülevaate noorte spordiliikumise üle möödunud hooajal maakondlikus ulatuses saame ringkonna nõunike aruandeist.

Tallinnas on korraldatud mitmesuguste noorsoo-organisatsioonide ja koolide poolt 52 noorte üritust igasuguste kursuste ja võistluste näol, millest on käinud läbi kogusummas 4401 noort. Suurimate ja arvukamate ürituste läbiviijaiks Tallinna ringkonnas oli TKSÜ ja Kadrioru Noortepark.

Üldiselt võib arv ja tegevuse ulatus osutada veel suuremaks, kuna kõik üritused ei ole mitte registreeritud.

Tartu linnas kujunes suuremaks sündmuseks noorte spordinädal, millest võttis osa 60 käsipallimeeskonda, 200 kergejõustiklast ja 50 uujat. Koolinoorte murdmaajooks toimus 250-ne osavõtjaga.

Tartumaal korraldati mitmesuguseid noorte spordiüritusi 63.

Pärnusaal korraldati 24 kergejõustiku-võistlust, 10 ujumise, 30 jalgpalli ja 4 suusamärgivõistlust, poiste treening-õhtuid ja ujumisekursusi. Läbikäinute üldarv umbkaudsel 3700.

Petseris peetud võistluste ja kursuste arv tõuseb 96-le ühes 1203 osavõtjaga.

Võrus korraldatud uisuteed Tamula järvel kasutasid iga päev umbes 30—40 noort. Kergejõustiku- ja murdmaavõistlusi korraldatud 5, 188 osavõtjaga, ujumiskursusi 1 — 40 osavõtjaga.

Paides kergejõustiku- ja ujumisvõistlusi korraldatud 5, 127 osavõtjaga, ja kursusi olnud 4—134 osavõtjaga.

Viljandis peetud võistlusi mitmesugustel spordialadel 44. Läbikäinute arv 1050. Kursusi peetud ujumises, kergejõustikus, jalgpallis, maadluses ja poksis, kogusummas 1564 osavõtjaga.

Haapsalus peetud 6 võistlust 247 osavõtjaga ja Läänemaal 5 võistlust 67 osavõtjaga.

Narva-Rakvere ringkonnas mitmesugustest võistlustest võtnud osa 508 noort. Kursustest läbi käinud 456.

Valgas on korraldatud mitmesuguseid võistlusi treeningtunde ja kursusi. Läbikäinute arv 805.

Saare ringkonnas on 52 spordiüritusest võtnud osa 779.

Eesti Punase Risti ja Eesti Veespordiliidu poolt üle riigi korraldatud 31 ujumis- ja 27 vetelpääste-võistlust ja -kursust 3919 osavõtjaga.

Kogusummas ringkondade aruannetest võetud andmeil on sportlikust tegevusest möödunud hooajal läbi käinud üle 19.000 mitmesugusesse organisatsiooni kuuluva noore. Arvestades üksiku noore osavõtuga mitmekordselt ja mitmesugustel spordialadel osutub sportivate noorte isikulise koosseisu koguarv küll tunduvalt väiksemaks, kuid siiski annab üldtoodud kalkulatsioon vähemaski ulatuses teatud ülevaate E. Spordi Keskliidu Noorte organisatsiooni registreeritud sportlikust tegevusest noorte organisatsioonides.

Lähemas tulevikus noorte spordiliikumise alal kavatsatavatest üritustest oleksid mainimisväärsed järgmised: 2.—6. veebruarini korraldatakse E. Spordi Keskliidu Noorte organisatsiooni poolt Rakveres noorte spordijuhtide talikursus, kus kavas on suusatamine, võimlemine ja teoreetilisi aineid. Rakvere kursustele võetakse kokku Tallinna, Harju, Lääne, Viru ja Järva ringkonnad. Samasuguse kavaga peetakse kursus Valgas, kuhu kuuluvad Tartu, Valga, Võru, Petseri, Viljandi ja Pärnu ringkonnad. Saare ringkonnale korraldatakse võimaluse korral erikursus.

H. M. Teatajas, 22. XII 37. a. nr. 28, ilmunud Noorte Komiteedele adresseeritud ringkirja kohaselt peetakse ära kohapealsete Noorte Komiteedega koos ülemaailses ulatuses kahepäevased noorte talispordipäevad, millest võtaksid osa kõik koolid ja noorsoo-organisatsioonid. H. M. poolt on lubatud seks puhuks koolitöö katkestada kaheks päevaks. Noorsoo spordiliikumise seisukohalt on üldnimetatud H. M. algatus väga tervitatav ja peaks kõikjal leidma laialdast ja sooja poolehoidu ning energilist läbiviimist.

OVOMALTINE

on kasulik igalpool, olgu spordi või kutsetöö alal tegetsejatele, kus edu suurel määral oleneb vastupidavusest. «Ovomaltine» aitab suurendada vaimlist ja kehalist võimet. Kas ei peaks Teiegi tähelepanu pöörama sellele oma võimete kindlustamisel?

Saadaval kõikides apteekides ja rohu kauplustes.

Pealadu: A/S. «Ephag»
Tallinn: Harju tän. 41 ja
Narva mnt. 42
Tartu: Kompanii 1

Dr A. WANDER A. G. BERN, SCHWEIZ

OVOMALTINE *terwendet ka Teid!*

VEERANDAASTA RAPORT

Järjekordne veerandaasta-raport puudutab erialade-õpetajate aparatuuri tegevust läinud aasta kolme viimase kuu vältel. Eeskätt võib märkida, et aasta lõpul kuivas erialade-õpetajate kaader ajutiselt veidi kokku. Ametist lahkusid alates 1. detsembrist maadlusõpetaja N. Kursman ja võimlemisõpetaja E. Idla, kellelt alljärgnevas raportis pole ka tegevuse aruandeid. Uuel aastal on täidetud maadlusõpetaja koht, mis läks Anton Ohaka kätte, kuid E. Idla asendamine uue jõuga pole veel läbi viidud.

Keskliidu noortejuhilt G. Kalkunilt leiate ülevaate kogu läinud aasta tegevuse kohta E. Spordilehes eriaartiklis. Siinkohal toome sellele täiendavalt, et pildi saamiseks SKN ringkondade tööst suve vältel ja ergutuse andmiseks edaspidiseks tööks tuli G. Kalkunil sooritada ringsõite paljudesse keskustesse. Ta külastas järgmisi keskusi:

4.— 5.	oktoobrini	Tartus,
6.— 7.	„	Valgas,
8.— 9.	„	Võrus,
10.—11.	„	Petseris,
15.—17.	„	Kuressaares,
19.—20.	„	Viljandis,
22.—23.	„	Pärnus,
	24.	Paides,
30.—31.	„	Narvas,
6.— 7.	novembrini	Rakveres.

Peeaaegu igal pool tuli pidada koosolekuid ja nendel esineda ettekannetega noorte spordiliikumisse puutuvail teemadel.

SKN-i registreeritud rühmadele saadeti välja küsimusleht, mille eesmärgiks oli:

1. Saada teateid otseseist allikaist rühma sportliku tegevuse, abinõude ja võimaluste kohta.
2. Ergutada rühma suuremale tegevusele.
3. Leida otsene kontakt rühmaga.

See toiming tuli rühmadele uudusena ning ootamatult ja seepärast tuli aruandeid tagasi võrdlemisi vähe. Tuleviku jaoks oli aga sel üritusel teatud tähtsus. Rühmad teavad nüüd, et neilt loodetakse aruannet, ja seepärast koguvad nad andmeid juba aegsasti aruande esitamiseks, sellega ühes jälgides ka enam oma piirkonna sportlikku tööd.

A. Mällul täitus üks aasta olla teenistuses keskliidu tõsteõpetajana. Aasta ei ole küllalt pikk, et selle aja vältel korda saata imetegusid. Siiski ei saa märkimata mööda minna keskliidu ja raskejõustikuliidu juhtide ennastsalgavast tööst, kes koos maakonnaliitude ja spordiorganisatsioonide juhtidega on pannud aluse Eesti tõstesporti uuele tõusule.

Aasta algul statistikat koostades sai A. Mäll tõstjate nimistusse paigutada ainult tosin sportlast. Ka esimesi väljasõite sooritades ei näinud olukord roosilisena. Esiteks puudusid tõstekangid. Teiseks polnud harjutusruumid heas olukorras. Tuli teha suuri lubadusi, õhutada ja meelitada nii noori kui ka vanu tõstjaid. Olukorda aitas kergendada E. Köppo poolt

algatatud idee tõstekorrespondents-võistluste korraldamise näol, millesse ka raskejõustikuliit suhtus algul kahtlevalt. Esimesteks korrespondents-võistlusteks tuli kangi juure 180 tõstjat. See oli siiski rohkem kui 13 tõstjat.

Aasta vältel on A. Mäll läbi käinud 44 suuremat spordikeskust. 120 päeva peatanud neis tõstesporti propaganda, organiseerimise ja õpetamise ülesandel ja selle töö tulemusena oli viimastel korrespondents-võistlustel 1300 tõstjat. Ka tõstekangide arv on kasvanud 50 kangi pealt 80-le.

Peale selle kõikjal on spordiorganisatsioonide poolt soetatud enam-vähem korralikud harjutusruumid.

Kõik linnad ei ole suutnud maakondadega sammu pidada, vaatamata et neil oli soodustusi rohkemal määral. Sellest võib järeldada, et tõstesporti kandepind kaldub maale, mispärast tulevikus tuleks sinna asetada suurem rõhk.

Viimase kolme kuu vältel on A. Mäll väljasõitused teinud seitsmesse tõstkeskusse, kus kohal peatunud 22 päeva järgmiselt:

1. Turbas 17. okt. — 1 päev;
2. Viljandis 21. okt. kuni 24. okt. — 4 päeva;
3. Türil 25. okt. kuni 27. okt. — 3 päeva;
4. Paides 28. okt. kuni 29. okt. — 2 päeva;
5. Pärnus ja 6. Sindis 1. nov. kuni 9. nov. — 9 päeva;
7. Valgas 12. nov. kuni 13. nov. — 2 päeva.

Jalgpalliõpetaja E. Saar märgib, et kuigi hooaeg lõppes 21. oktoobril, tuli intensiivset treeningut jat-

Kuulitõukamine vajab suurt füüsilist jõudu. Pildil soome kuulitõukajaid Risto KUNTSI harjutamisel kiviga

kata septembri lõpuni. Järgneb jalgpallimeeste puhke- aeg kuni jaanuarikuu keskpaigani.

Tegevuskava kohaselt sõitis E. Saar 8. novembril Narva, kuid sealset spordijuhid olid kuidagi vääralt tõlgitsenud tegevuskava teadet, ja selle asemel, et kokku kutsuda inimesi algavaiks jalgpallikohtunike kursusteks, olid kokku kutsunud jalgpallikohtunikud täienduskursuseks. Kuid ka neid ei olnud kokkukutsutud ajaks ilmunud rohkem kui kolm! Nii piirdus E. Saare töö ainult meeskondade hooldajatega.

Pärnus korraldas E. Saar 6.—10. dets. kohtunike kursused. Osavõtjaid oli 20. Samapalju osavõtjaid oli 13.—17. dets. Tartus peetud kursustel.

Rõõmuga peab konstateerima, et meil hakkavad ka provintsilinnades välja kujunema seltside juures treenerid või hooldajad, kuidas neid nimetada, kes treeninguid oskavad juhtida nii suvel kui ka talvel.

Tähendatud ajal tegutses ta üldjoontes ettenähtud tegevuskava kohaselt, kuigi mõningate muudatustega.

Kergejõustiku-õpetaja viibis 1.—4. nov. Viljandis, kus kergejõustiklaste suvehooaeg võistluste puudusel lõppes kaunis varakult. Seetõttu oli võimalik juba talvise ettevalmistusega E. Tamme sealviibimise ajal algust teha. Andis näpunäiteid praktilise tunni läbi- viimiseks ja esines ettekandega teemal: „Kergejõus- tiklase talvine tegevus ja üldise treeningu põhilauseid“.

Eraldi andis näpunäiteid kohalikele parematele kergejõustiklastele, kusjuures analüüsis üksikult nende möödunud hooaega ja selgitas nende vigu ning andis juhtnõude edaspidiseks tegutsemiseks, eriti aga käes- olevaks talveks.

Viljandi kergejõustiklaste grupp jääb edaspidi te- gutsema kohaliku parema kergejõustiklase Enn Villi juhtimisel, kes juba aastaid on E. Tamme tundidest pidevalt osa võtnud ja keda nüüd juhina, eriti talvel, kasutada võib.

Teistes linnades on olukord selles mõttes halvem, kuna alles ees seisab juhtide kaadri väljaõpetamine.

Kui E. Tamme suvise viibimise puhul Tartus oli spordiplatsil üle 100 kergejõustiklase, siis november näitas täielikult vastandpilti. Nagu traditsiooni koha- selt ei alustata Tartus talvise ettevalmistamisega enne jaanuari. Eriti vähe huvi tuntakse teoreetiliste ette- kannete vastu, mida oli kuulama tulnud ainult paar huvilist, kellele siis sai anda selgitusi rohkem omavahe- lises jutuajamises. Praktilistes tundides oli osavõt- jaid 20—25 meest. Võimalik, et osavõtjate vähesus oli tingitud ka vähesest organiseerimisest.

Valgas tehti 23.—26. novembrini E. Tamme seal- viibimisel algus talvise ettevalmistusega. Eraldi olid kokku kutsutud parimad kergejõustiklased ja tegela- sed, kellega analüüsiiti möödunud hooaega.

Tallinnas astus E. Tamme kontakti kohalike seltsidega, kus selgus, et Kalevis ja ÜENÜTO-s kerge- jõustiku grupid tegutsevad mõlemas seltsis oma va- nemate kergejõustiklaste juhtimisel.

Käsiõpetaja H. Niiler tähendab, et õpeta- jate kool sügisel on annud häid tulemusi. Noored ju- hid on igal pool agarasti tööl ning juhivad meeskondi suure huvi ja asjatundlikkusega. Neid külastades H. Niiler jälgis nende õpetust ja tegi vastavaid parandusi õppemeetodites ja võtetes. Samuti on suur huvi kooli vastu, nii et peab kindlasti avama veel 1. klassi kur- suse jaanuaris, sest paljud soovivad jääd arusaamatuse tõttu sügisel tulemata. Juhtide kasvatamise kool on ainus ja õige alus käsipalli levitamiseks Eestis.

Tallinnas ja Narvas viibides oli H. Niileril hea võimalus töötada kohalike kooliõpilastega, andes neile kohtunike ja mängukursusi. Selles asjas peaks roh- kem ära tegema ning leidma kohase mooduse noorte väljaõpetamiseks.

Tallinnas viibis H. Niiler 13., 14., 20., 21., 27., 28. oktoobril ja 3. ja 4. novembril, juhtides liidu-

klassi ja Tallinna ringkonna meeskondade õpetajate ja kaptenite tunde, mida peeti kokku 14 tundi. Ka koolide kaptenitele andis ta kursuse mängutehnika üle — kokku 14 tundi. Osavõtjaid oli 20. Veel pidas ta kohtunike kursust kooliõpilastele — kokku 10 tundi. Osavõtjaid oli 10. Samuti õpetas H. Niiler kooliõpe- tajaid mängu tehnikas ja pedagoogikas — 12 tundi. Osavõtjaid oli 23.

Pärnus viibis H. Niiler 10., 11., 24. ja 25. no- vembril ja Narvas — 17., 18. novembril ja 1. ning 2. detsembril.

Tenniseõpetaja B. Lepik juhtis noorte treenin- guid TKSÜ-s ja Kalevis ning treenis rahvusmeeskonda. Peale selle andis kursusi ja pidas loenguid.

Poksiõpetajal Nigul Maatsool kulus aeg 1. oktoobrist kuni 6. novembrini rahvusmeeskonna ette- valmistamisele Eesti-Soome maavõistluseks. Kuna Tartu poksijad on tõusmas rahvusvahelisse klassi, siis viibis ta paaril korral ka Tartus, andes näpunäiteid treeninguks ning jälgides mehi võistlustel, et vajaduse korral komplekteerida rahvusmeeskonda Tartu poksija- tega. Treeningu ja võistluste tulemusel najal otsustas ta paigutada rahvusmeeskonda kergekeskkaalus Karl Vahi, kes ka täitis temale pandud lootusi, tulles võit- jaks soomlase Sulo Rossi üle.

Samal ajavahemikul toimus Tallinnas 11.—18. okt. 1937. a. täienduskursus maakonna instruktoreile. Neil kursustel maakonna instruktorigid näitasid, et nad on suure enesearendava töö ära teinud. Kui eelmistel kursustel liigutused ning kool oli krobeline, siis nüüd juba näidati suurepäraselt poksikooli ja teadmisi poksi teooriast-metoodikast.

8.—11. nov. ning 15.—20. nov. viibis N. Maatsoo Pärnus ja Sindis.

Peale tegevpoeksijate treeningut jätkas ta J. Tamme juhatusel alustatud poksikursusi Pärnus, kus oli üle 50 osavõtja. Samaks ajaks oli kokku kutsutud Pärnumaa raskejõustiku juhid, kellele korraldati teo- reetilised tunnid. Pärnus ning Sindis on treeningu- võimalused tunduvalt paranenud. Sindis on valminud kena treeningusaal ühes soojavee duššiga. Pärnus oli ehitusel lahtiriietumise ruum.

12.—14. novembrini viibis N. Maatsoo Valgas, kus kokku tulnud Valgamaa kergejõustiku juhtidele tut- vustati poksiala praktiliselt ja teoreetiliselt.

Novembri lõpul ja detsembri algul viibis Maatsoo Tallinnas, kus juhatas Tallinna linna meeskonna tree- ningut Tallinn-Stokholm linnavõistluse vastu. Kuna see oli esimene ametlik kokkupuutumine rootslastega, siis ettevalmistus nõudis iseäranis suurt hoolt, kuid ka sellest katsumisest tulid poksijad välja eduga.

Peale selle juhatas poksikohtunike kursust ning korraldas trneeninguvõimaluste soetamist „Puhkekodu“ juures. Hiljem viibis veel Tartus.

O. Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47, TEL. 442-22

**KÕIK
SPORDITARBED**

täielises valikus soodsate hindadega

1937 1938

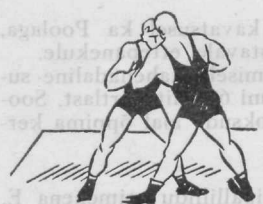
Mida kavatseme

Vägevaks spordiaastaks kujuneb anno 1938. Suurüritus järgneb suurüritusele ja peaegu igal alal on oodata suursündmusi, nagu võib lugeda allpool toodud lühikestes jutuaajamistes erialade juhtidega. Igal alal on midagi keemas, ühel rohkem, teisel vähem: kahed euroopavõistlused Eesti pinnal, Eesti Talamängud, Balti turniir jalgpallis, uued maavõistluste sidemed, osavõtt välismaal peetavaist suurvõistlustest jne.

Spordi juhtimiseski on oodata uudsusi. Eelmise aasta pärandustest on läbi viia staadioni uue tribüüni avamine ja eeltööde jätkamine Eesti Spordihoonetele nurgakivi asetamiseks. Need on õieti aasta suurimateks sündmusteks ja raamiks kõigele, mis toimub võistlusspordis.

Alljärgnevalt toome lühijutuaajamised erialade juhtidega:

Üritustest maadluspordi alal rääkisid jutuaajamisel lehemeestega raskejõustiku-liidu esimees O. Köster ja abiesimees - maadlushooldaja E. Kõpp. Suurimaks ülesandeks on kõigile teatavalt euroopavõistluste korraldamine greeka-roma maadluses. See on ühtlasi kogu aasta suurimaid sündmusi kõigi spordialade kohta.

Mõistagi tahab Eesti olla Tallinnas peetavail euroopavõistlusil vähemalt niisama edukas kui l. a. Pariisis. Selleks tuleb kasutada kõik käepärast olemas võimalusi kui ka luua uusi. Maadlusõpetaja, seega ühtlasi rahvusmeeskonna hooldaja kriisist on nüüd üle saanud veteraani Anton O h a k a valimisega.

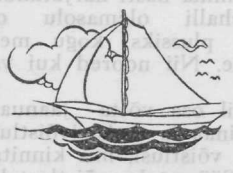
Maadlejate ettevalmistamise ketis euroopavõistluste vastu oli kavatsusel juba käesoleval kuul pidada maavõistlus Lätiga Tallinnas. Meist mitte sõltuvalt jäi see aga esialgu pidamata, kuid sellega pole veel öeldud, et see üldse jääks käesoleval aastal pidamata. Soomega tuleb järjekordne maavõistlus märtsi algul Helsingis. See kujuneb maadlejatele viimseks suurkatseks enne euroopavõistlusi ning selle najal koostatakse rahvusmeeskond ka Euroopa matile.

Euroopavõistlused tulevad korraldamisele Estonia kontsertsaalis, mis ruumide suhtes on parimaks lahenduseks, kuigi pealtvaatajate mahutavus on ainult tuhande ümber.

Liit püüab kõik, et välismaalasi võimalikult pare-

mini vastu võtta ja neile jätta hea mulje Eestist. Eelseisvad euroopavõistlused ei jää igatahes viimasteks, mis korraldatakse Tallinnas, ja Eesti ei taha neid korraldada halvemini kui eelkäijad.

Käesoleval aastal võime pühitseda ühtlasi Eesti raskejõustiku 50 aasta juubelit. Seega on meil tänavu igati pidulik aasta.

Rahvusvaheline tunnustus meie purjespordi tasemele kajastub juba selles, et 1938. a. euroopavõistlused jääpurjetamises korraldatakse Eestis, ütleb Eesti Jahtklubide Liidu sekretär vanem-leitnant M. Piigert. Need toimuvad märtsi lõpul, arvatavasti kas Ülemiste järvel, Tallinna reidil või koguni

Haapsalu lahel — olenevalt ilmastiku- ja jääoludest. Seni on kindel Saksa, Läti ja Poola startimine. Kuigi Eesti jääpurjetajad viimastel euroopavõistlustel saavutasid rohkem auhinda ja esikohti kui kõigi teiste maade jääpurjetajad kokku, eelolevail võistlustel tuleb siiski küllalt tõsiselt arvestada Läti ja Saksa võistlejatega.

Suvised purjespordi hooaeg avatakse juuni lõpul, enne jaanipäeva Klaipedas toimuvate võistlustega, kuhu kogunevad kõik Balti mere idaranniku klubid. Ühel ajal võistlustega toimuvad ka Balti maade purjespordi juhtide nõupidamised purjespordi lähemate suundade ja arenguvõimaluste selgitamiseks ning omavaheliste võistluste uute aluste kindlaksmääramiseks. Klaipeda võistluste järele stardivad eestlased võidusõidul Riias, kus on välja pandud Läti riigipresidendi karikas. Teiskordne võistlusreis Lätti toimub juuli esimesel poolel Riia Jahtklubi 60-aastase juubeli puhul.

9. juulil märgib Eestimaa Mere-Jahtklubi 50-aastast juubelit, mil puhul toimuvad suuremad võistlused välisvõistlejate osavõtul. Järjekorras Eesti purjesportlased võtavad osa Soome traditsioonilisest purjenädalast, mis Kotka Jahtklubi juubeli puhul korraldatakse Kotkas. Augustis toimuvad Tallinna reidil kaks rahvusvahelist võistlust. Enne seda, 13. ja 14. juulil on suuremad võistlused Muhu väinas, kus tuleb kaitsemisele n.-n. väinakarikas. Väinavõistlusest võtavad osa kõik Eesti jahtklubid.

M. Piigerti hinnangu järgi on ka eeloleval hooajal loota tõhusat edu meie purjespordi alal. Purjesport muutub üha populaarsemaks, mille tunnuseks on ka uute sõidukite soetamine. Praegu on ehitamisel kolm uut klassijahti, kuna veel kavatakse ehitada üks rahvusvahelise klassi jaht. Ka asendatakse omaaegseid kallimaid sõidukeid otstarbekohasemate ja sportlike sõidukitega.

Eesti Spordilehe käesoleva numbriga on
finnata kaasas eelmise aastakäigu **sisukord**

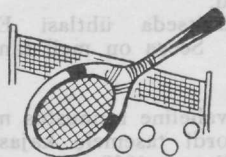

Pärast maadluse ja jääpurjetamise euroopavõistlusi on tänava Eestis laiaulatuslikumaks spordisündmuseks Balti turniir jalgpallis, mis kavatsus pidada septembri algul Tallinnas.

Edasi on uudiseks järjekorras teine maavõistlus Norraga, mis nagu 1932. a. toimub Oslos

— seekord mai lõpul. Regulaarsete maavõistluste pidamist jätkatakse Soome, Saksa, Läti ja Leeduga, misjuures enamik maavõistlusi leiab aset Tallinnas. Tähtpäevade suhtes pole veel kindlaid kokkuleppeid.

Tänava esmakordselt lõpevad liiduklassi esivõistlused kevadel, kuna sügisel alustatakse juba uute esivõistlustega. Praegu on Tallinnas käimas maneeshi-treening liiduklassi-meeskondadele, miks võib arvata, et tänava jõuavad mängijad tippvormi varemalt.

Tennisliidu esimees A. Tooms märkis, et tänava on meie rahvusmeeskond pidevas treeningus kogu talve. See tõttu võib suvisele hooajale vastu minna hästi harjutanult. Tennisehelli olemasolu on suureks plussiks kogu meie tennisile. Nii noored kui vanad saavad pidevalt treenida.

Halli-treening võimaldab meil osa võtta jaanuari lõpul Helsingis peetavaist Skandinaavia meistrivõistlustest. Muuseas on need vähesed võistlusi, mis kinnitavad rahvusvahelise liidu poolt. Säärasteks võistlusteks on veel USA, Inglise (Wimbledon) ja Saksa esivõistlused. Eestist saadetakse Helsingi 3 osavõtjat, kellest praegu kindel K. Lasna osavõtt. On kavatsus samalt turniirilt mõned välismaalased Tallinna kutsuda, et korraldada turniir ka meie sisehallis. Peale selle tulevad pidamisele Eesti meistrivõistlused hallimängus.

Suvisest hooajast on märkida osavõtt Balti turniirist, mille ka tänava korraldab Läti liit. Soomega tuleb maavõistlus Tallinnas. Peale selle peetakse tavalises korras kinniseid ja lahtiseid meistrivõistlusi, misjuures viimastele loodetakse tänava eriti rohkesti välismaalasi.

Helsingi suurte võitude järele kujuneb eelseisev laskespordi-aasta näiliselt küll üsna vaikseks. Kuid selle näilise vaikuse taga käib pinev ettevalmistus järgmiste maailmavõistluste vastu, nagu jutustab laskurite liidu esimees kindral O. Sternbeck.

Järgmised maailmavõistlused laskmises toimuvad teatavasti 1939. a. Schveitsis, Luzernis.

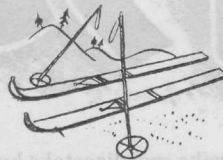
Ainsaks suuremaks rahvusvaheliseks laskespordi sündmuseks alanud aastal on Eesti-Soome korrespondents-maavõistlus. Võisteldakse sõjapüssis ja väikesekaliibrilispüssis. Milliseks kujunevad vahekorrad eeloleval maavõistlusel, on raske ennustada, kuid vähemalt väikesekaliibrilises püssis võiks ka sedapuhku helitada lootusi Eesti võidule.

Veel võtab Eesti osa Inglise laskurklubide poolt korraldatud iga-aastastest ülemaailmistest korrespondentsvõistlustest väikesekaliibrilistele püssidele.

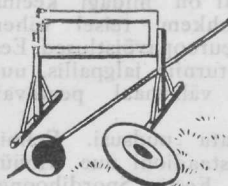
Südatalve möödumisega, mis lühikeste ja valguskehvade päevade tõttu ei võimalda kuigi intensiivset ja tagajärjekat treeningut, algab lähemal ajal juba ettevalmistus järgmiste maailmavõistluste vastu. Kuna võistlused toimuvad Schveitsi pinnal, tuleb meil eriti arvestada schveitslastega kui kardetavate konkurentidega. Ja üldse peab toonitama, et positsiooni kaitsemine on raskem kui positsiooni atakeerimine, ütleb kindral O. Sternbeck. Mis tähendab seda, et maailmavõistlused Luzernis pole meie laskuritele kaugeltki kergemad Hel-

singi maailmavõistlustest. Kuid laskurite juht siiski arvab, et meie väljajaated Luzernis ei tohiks olla halvad.

Laskespordi sisemiste sündmustena eeloleval suvel tulevad korraldamisele tavalised meistervõistlused ja ringkondade vahelised võistlused. Meie laskespordilaste juhid usuvad meie laskurite edukäigu jätkumist. Hiilgavad tulemused Helsingi maailmavõistlustel on annud suure tõuke laskespordi arenemisele ja hulkadesse tungimisele.

Eesti Talimängudel ja hiljem teiste esivõistluste ajal koostatakse meeskond saatmiseks Salpaussellä maailmavõistlustele, millel Eesti stardib kuni viie suusatajaga.

Suusatamises algab suurhooaeg riigihoidja nimelise teatesuusatamisega Tallinn-Valkla-Tallinn, millest tänava rekordilisel arvul osavõtjaid. Järgmiseks suuremaks ettevõtteks on Eesti Talimängude korraldamine 5.—6. veebr. Nõmmel, Mustamäel. Nende kavast on eriti palju suusatamist.

Kergejõustiku alal on liidu abiesimehe A. Paluvere teatamisel suurimateks üritusteks osavõtu kavatsus Pariisis peetavaist euroopavõistlustist 3. — 5. sept. ja Londoni mängudest 2. aug. Püütakse osa võtta võimalikult suuremaarvuliste meeskondadega.

Maavõistlusi tuleb pidamisele Soomega ja Lätiga Tallinnas ning Leeduga Kaunases. Tähtaegade suhtes on liit esitanud ettepanekud vastavatele liitudele. Tavalises korras peetakse meistrivõistlused kõigil kergejõustikuliidu alla kuuluvatel aladel. Võistluste korraldajad määrab esindajatekogu aastakoosolek.

Maavõistluse pidamine on kavatsusel ka Poolaga, kui viimane reageerib meie vastavale ettepanekule.

Juulis tuleks Viljandis pidamisele kahepäevane suvelaager, millele koondatakse kuni 60 eliitsportlast. Soome on kavatsus saata kestvusjooksude alal õppima kergejõustiku-õpetaja E. Tamm.

Käsi-palliliidu esimehena E. Kolmpere avaldas, et tänava seisab ees suur tegevusaasta, mis igati peaks ületama eelmise aasta. Minevikku vajunud aasta oli olümpia järel-aastana tagasihoidlikku laadi, kuigi selle sees toimusid euroopavõistlused. Liidul on koostatud kindel raamkava tegevuseks. Peale esivõistluste jätkamise toimub aasta algosas Tallinn-Tartu linnavõistlus, mis ühtlasi on selektsioonmatschiks korvpalli-rahvusmeeskonna koostamiseks.

Vähem kui ühe kuu vältel on ette näha kolme korvpalli-maavõistluse pidamist. Nii: 12. veebruaril Lätiga, 20. veebr. Poolaga ja 6. märtsil Leeduga. Poolaga pole siiski veel lõplikku kokkulepet, mis pärast see maavõistlus seisab esialgu küsimusmärgi all.

Kas tänava toimuvad euroopavõistlused, pole selgunud. Prantsuse soovib neid korraldada Pariisis, kuid rahvusvaheliselt liidult pole seni saabunud mingisuguseid teateid võistluste pidamise kohta. L. a. korraldas euroopavõistlused teatavasti Läti. Kas ka Eesti kunagi euroopavõistluste korraldajana, see üritus võiks kõne alla tulla pärast Eesti spordihoone valmimist. Ruumide kriis on praegu küll veidi lahenenud, seda tänu Kadrioru tennishallile. Ta võiks seadeldiste täiendamise puhul mahutada ka 1500 inimest, kuid tema kasutamise tasu tundub praegu kallina.

Artur Maasik

S. S. Kalev

Liit on seadnud sihiks viia korvpall võrkpalli es-
kujul suurematesse massidesse. Selleks tahetakse muu-
ta korvpall ka suvel, supelrandades harrastatavaks alaks.
Veel tahab liit muretseda, et seltsid saaksid rohkem
välisvõistlusi. Tallinna Kalevil on ses suunas suuri ka-
vatsusi.

Pesapallis, mis meil veidi sööti jäänud, kavatseb
liit uuendada maavõistluste jätkamist Soomega. Meil
on Soome vastu auvõlg — Soome presidendi annetatud
karikale, mis praegu Eesti valduses, tuleb maavõistlusi
jätkata. Pesapall on Eesti rahvale küll veidi võõras,
kuid tuleb siiski püüda teha kõik mis saab selle ala
elustamiseks meil.

Iluisutamise alal on
Eesti meistri A. Hirve tea-
tamisel tänava lootu suure-
mat elavust. Kaader on suu-
renenud eriti kooliõpilaste
arvel, mispärast on lootu
5.—6. veebr. Tallinnas peeta-
vaist esivõistlustist õige suurt
osavõttu. Peale meistrite stardivad neil ka koolide pari-
mad. Nii on väljapaistvamateks noorteks 16-aastased
preilid Lia Villemon ja Grace Saksen ja poistest 13-a.
Buck.

Edasi on 13. veebr. TKSÜ võistlused, millele ooda-
ta üle 30 osavõtja. Koolid võtavad neist osa nais- ja
meeskondadega. Individuaalselt võistlusi ei ole, et just
ergutada rohkemal arvul võistlejate väljapanemist.

Oli kavatsus korraldada mõned rahvusvahelised dem-
onstratsioonid lätlaste ja soomlaste osavõtul, kuid
kriipsu neile tõmbas meie liidu lahkumine vastavast rah-
vusvahelisest liidust. See on suureks kahjuks meie ilu-
uisutamisele. Võib-olla saab järgmisel aastal sellest üle
rahvusvah. liidu liikmemaksude tasumisega väljaspool
liitu, mil puhul võiks uuesti kõne alla tulla iseseisva
iluisutamislidu asutamine.

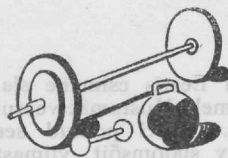
Veeremängus toob 1938. aas-
ta üsna suuri ja põhjalikke muu-
datusi. Sügisest mänguhoojast
alates võetakse tarvitusele uued,
rahvusvahelistele määrustele
vastavate mõõtudega viskekuu-
lid. Uued kuulid on meil seni
tarvitusel olnud kuulidest märk-
sa väiksemad ja kergemad — 3,2 kg rasked ja 16,5
sm läbimõõduga. Seni tarvitatud kuulide vastavad
mõõdud olid 4,6 ja 18,5. Samuti ei tohi sügisest män-
guhoojast alates enam üle joosta palli mahapanemise
kriipsust.

Teise uudisena võttis Eesti Veeremängu Liit vastu
otsuse, et uuteks Eesti rekordideks ei kinnitata enam
klubide omavahelistel võistlustel ja oma veereedel visa-
tud tagajärgi. Need tagajärjed võivad leida kinnita-
mist ainult klubi rekordidena. Uuteks Eesti rekordideks
kinnitatakse üksnes neid tagajärgi, mis on visa-
tud üleriigilistel võistlustel ja millest võivad osa võtta
kõik klubid.

1938. aasta üleriigilised veeremängu-võistlused toi-
muvad maikuu Tallinna garnisoni Veeremänguklubi
korraldusel. Tallinnas võisteldakse senise kahe klubi

veereede asemel kolmel veereedel, nimelt: Tallinna Vee-
remänguklubi (Estonia teatrihoones), Tallinna Garni-
soni Veeremänguklubi (Majaomanike panga majas) ja
Puhkekodu (Põhja puupapi vabrik ruumes) veere-
teedel.

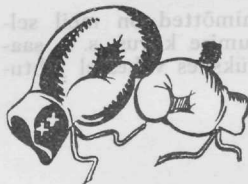
Veeremängijate arv 1938. aastaks ei ole kasvanud,
kuna kõik veeremänguklubid tegutsevad täisarvuliselt,
ega saa vastu võtta uusi liikmeid. Veeremängijate arv
võiks suurenedagi vaid sel teel, kui chitatakse juure uusi
veereedeid.

Nagu tähendas tõste-
spordi hooldaja, raskejõus-
tikuliidu abiesimees K.
Gern, on tänava märgata
suurt indu korrallikuks tree-
ninguks ka vanemate tõst-
jate poolt. Seetõttu ja
teiste ürituste läbiviimisel
võib tänavusest oodata head
tõstespordi aastat.

Korrespondents-võistlusi on kavatsus sel aastal
korraldada neli-viis. Uueks ürituseks on meeskonna-
võistlused, mis viiakse läbi aprilli alguks.

Maavõistlustes on kindel kokkulepe Rootsiiga, kelle-
ga maavõistlus tuleb pidamisele augustis Tallinnas.
Võib oodata, et tänava teostub esimene tõste-maavõist-
lus ka Soomega. Sealpool lahte on nüüd tõstespordi
tase tõusnud, mispärast vast ei põigelda maavõistlustest.
Lätigagi peaks tulema maavõistlus, kui aga kokkulepe
saavutatakse tähtaja suhtes. Endastmõistagi kavatseb
liit osa võtta ka Viini maailmavõistlustest septembri
algul.

Poksis kandub kogu ras-
kus maavõistlustele, misjuu-
res esmakordsed maavõistlus-
sed tulevad pidamisele Poo-
laga (märtsis) ja vast ka Sak-
saga (sügisel). Soomega tuleb
maavõistlus tavalises korras
novembris — seekord Helsin-
gis. Ka itaallased on maad
kuulanud maavõistluse kor-
raldamiseks, kuid see on üli-
suure küsimusmärgi all.

Euroopavõistlusi käesoleval aastal ei tule, kuid selle
eest püütakse Eestisse võistlema saada häid välismaa-
lasi. Viimane ülesanne jääks klubidele.

Jäähokis on peale sõprus-
matschide esimeseks suuremaks
sündmuseks jaanuari lõpul pee-
tav Eesti-Soome maavõistlus —
Tallinnas. Ka Läti on teinud
meile maavõistluse ettepaneku,
kuid esialgu tuli see tagasi lü-
kata, misjuures meie vastuette-
paneku oli Tallinn-Riia linna-
võistluse korraldamine.

Veebruari lõpuks on Tallinna meeskond kutsunud
võistlema Rootsi. See oleks suurimaks väljasõiduks jää-
hoki alal.

Eesti esivõistlused peetakse veebruaris, misjuures
minnakse üle punkti-süsteemile.

VÄRAVASÕIT

uus spordialala

Kolmekuninga päeval korraldati Eestis esimene slalomsõit. See leidis aset Nõmmel, Mustamäe veerul ÜENÜTO suusaklubi korraldusel. Õieti polnud see rahvusvaheliste määruste vastav slalomsõit, viimast ei võimalda Eesti maastikuolud üldse, kuid selgi kujul nagu võistlused toimusid Mustamäel, on see uueks ürituseks meie talispordis ja väärib ajaloolist jäädvustamist.

Enne kui tulla selle juure, kuidas seda ala arendada Eestis, vaatleme, kuidas ta on välja kujunenud rahvusvaheliselt.

Slalom on Norra päritoluga. Saksamaal on ta aga tuntud „Torlauf“-nime all, mis tähendab väraavasõitu. Seejuures sakslased väidavad, et moderne väraavasõit on Kesk-Euroopa suusatamispordi looming, mida juba kolm aastakümnet tuntakse Saksamaal, Austrias ja Schveitsis. Meil pole siin tarvidust arutama hakata, kelle „firmamärki“ väraavasõit rohkem väärib, see-eest pigemini vaatame, kuidas toimub väraavasõit.

Mäestlaskumise võistluse põhimõtted on meil selged. Siin on peaotsustajaks laskumise kiirus, s. t. saavutatud aeg. Trahvipunkte saab üksnes vähestel juhtu-

del. Teisiti on lugu väraavasõidus, slalomis. Väraavasõidus lisandub mäestlaskumise kiirusele veel takistuste süsteem lipukestega märgitud väraavate näol, mida sõitja on kohustatud läbima. Seejuures ei saa anda igaks võistluseks sobivat kindlat skeemi väraavate paigutamise kohta, sest see sõltub täiel määral maastikust, kus võistlus korraldatakse. Seega ükski väraavasõidu võistlus ei sarnane teisele, vaid sõltub alati kohapealsetest tingimustest. See annabki väraavasõidule erilist võlu. Ta nõuab võistlejailt suuremat oskust, sest võistelda alati vahelduvatel tingimustel on hoopis erinev sellest, kui oleks võimalus treenida standartsel sõiduteel, et alles võistlusel viimase oskuse välja tuua.

Alles veidi aega enne starti tehakse võistlejad tuttavaks võistlusrajaga ja väraavate süsteemiga. Võistlejad juhitakse kord läbi kogu võistlusedistantsi, et igaüks võiks näha, kuidas väraavad seatud ja et igaüks teaks ette arvestada, kuidas üht või teist väraavat läbida, ilma et teda tabaksid ebaõnnestumised. Hea tehniker on siin oma elemendis, kunas parajal ajal jahutada oma temperamenti väraava läbimiseks ja kunas lisada hoogu, et kiiremini distantsi läbida.

Korralik väraavasõidu tee peab olema vahelduv ja kombinatsioonirikas, et pakkuda täit võlu, mida tahetakse väraavasõidust kui niisugusest. Mäest laskumise nurk on tavaliselt 30° ja laskumise kõrgus 150—250 m, misjuures läbitava distantsi pikkus on tavaliselt 1 km. Teel asub 35—40 väraavat. Naistele on tarvilusel väiksem laskumise kõrgus ja ka väraavaid on vähem — tavaliselt 22—30. Esimesel pilgul näib väraavate süsteem ekslemisena nõiaaias. Alles pärast võistlust, mille sees tuleb teha kaks sõitu, selgub, mida õieti sõidutee endast kujutas ja missuguste „nõksudega“ tuli tegemist teha.

Kogu teel valvavad väraakohtunikud, kas võistlejad on määrustepäraselt väraavad läbinud ja kas pole mõnda väraavat vahele jätnud. Kes väraavast läbisõitmata möödub ja uuesti tagasi ei tule väraava läbisõitmiseks, see diskvalifitseeritakse, olgu ta laskumise kiirus olnud kui hea tahes. Trahvipunkte saab väraava puudutamise eest, samuti mahakukkumise puhul. Trahvipunktid arvutatakse ümber ajaks ning lisatakse läbisõiduteed ajale. Sellest kõigest nähtub, missugust enda kontsentreerimist, külma verd, osavust, kiirust ja oskust nõuab väraavasõit.

Taliolümpiamängudel on väraavasõit ehk slalom üheks huvitavamaks ja tähtsamaks alaks. Ta esineb kavas nii iseseisva alana kui ka kombinatsioonis mäestlaskumise võistlusega.

9.12.57

ÕIT Eestis

Ülaltähendatult ei saanud Mustamäel korraldatud slalomisõidul jälgida kõiki rahvusvahelisi määrusi, sest selleks ei annud võimalusi juba maastik. Sõit toimus madalamal laskumise kõrgusel ja väiksema laskumisenurga all. Väravaidki sai teele paigutada ainult kaheksa. Lõuna-Eestis, kus kõrgemaid mägesid, saaks korraldada raskemaid slalome, kuid rahvusvahelistele määrustele vastavaid siiski mitte.

Sellel pole aga olulist tähtsust. Meie võime välja kujundada n. ü. omapärase slalomi, millel oleksid hoopis teissugused tingimused-määrused. Eskätt peame jätma kõrvale ka termini „slalom“, mille mõiste me üldse ei pääse ligi. Selle asemel võtame tarvitusele väravasõidu nimetuse, sest väravasõiduks jääb ta igal juhul, olgu siis väravaid nii palju kui Saksas kasutatakse või nii vähe kui meil.

Kas on mäestlaskumise nurk suurem või väiksem, kas väravaid vähem või rohkem, igal juhul jääb värava-

Esimene väravasõit Eestis

Eestis esimesed väravasõidu ja mäestlaskumise võistlused korraldati kolmekuningapäeval Mustamäel. Pealt vaatamas oli umbes 2000 inimest, kellele nimetatud võistlused olid suureks uudiseks.

Võistlusdistsants mõlemas sõidus oli umbes 150 m, laskumisnurk tee algul alla 20°, hiljem 30°-le lähenev. Startis 22 võistlejat. Erinevalt rahvusvahelistele slalomisõidu määrustele arvatuti väravate määrustevas-tase läbimise eest sõiduajale 10% juure.

Väravasõidu sooritas täiesti vigadeta Pillak, ESS, kelle koguaeg kahe sõidu kohta oli 38,2 (19,4 ja 18,8). Kõik teised tegid vigu, misjuures leidis ka neid, kes ühtki väravat ei sõitnud läbi puhtalt. A. Peepre, keda peeti favoriidiks, jättis ühe värava läbi sõitmata ja langes seega võistlusest välja.

Laskumissõidus arvestati kahe sõidu keskmine aeg. A. Peepre saavutas ühel sõidul päeva parima kiiruse — 17 sek, kuid teisel sõidul kukkus. Väljaspool võistlust läbis ta distantsi 16 sekundiga.

Võistluste tehnilised tagajärjed olid:

VÄRAVASÕIT: 1. Pillak, ESS, 38,2, 2. B. Saame, ÜENÜTO, 48,8 (sõiduajad 21,2 ja 23,0, tegi 2 viga). 3. F. Einberg, ESS, 58,8 (20,4 ja 28,2, 4 viga). 4. B. Ein-

vasõit spordiharuks, mis pakub kehalist harjutust ja aitab suusatajaid nende väljaarendamisel.

Seega oleme saanud uue spordiharu, mida võimaluse korral on soovitatav võtta ka esivõistluste ja Eesti Talimängude kavva.

Ka mäestlaskumise võistlusi võiksime ses ulatuses korraldada, nagu seda lubavad meie olud. Ühtlasi võiks korraldada ka kombineeritud võistlust mäestlaskumises ja väravasõidus. Need toovad vaheldust meie suusatamisspordisse ja aitavad kaasa selle arengule. Ja kui Eesti mäed kunagi kasvavad kõrgemaks, eks siis korraldame ka ehtsaid slalomsõite.

berg, ESS, 59,0 (28,8 ja 19,8, 4 viga). 5. V. Hennok, ÜENÜTO, 62,5 (23,4 ja 23,0, 7 viga). 6. K. Roos, Kalev, 66,8 (23,4 ja 24,6, 8 viga).

Mäestlaskumine: 1. F. Kudu, Kalev, 17,6. 2. H. Vapris, ÜENÜTO, 18,0. 3. K. Roos, Kalev, 18,2. 4. V. Hennok, ÜENÜTO, 18,3. 5. H. Suleri, ÜENÜTO, 18,35.

Maailma kuulsaimad spordi-auhinnad

Austria parim suusajüppaja Josef BRADL, kes mammuimägedel saavutanud üle 80 m pikuse lennu

Vähe on vist neid kultuurinimesi, isegi väljaspool spordiringkondi, kes kunagi midagi poleks kuulnud Davis Cup'ist või Gordon-Bennet-auhinnast, Ameerika-pokaalist või Henley-peekrist, inglise Cup'ist või Hõbekilbist. Aga isegi spordijuhid ei tea enamjaolt palju midagi jutustada nende tekkimisest ja ajalooost, kuigi see on tihti väga huvitav ja väärtuslik vastava spordiala ajaloo mõistmiseks.

Veesport.

Mererahvastele, nagu seda on inglased, on veesport kõige lähem, ja veesport ongi, mis siin aeru- ja purjespordi kujul on arenenud kõigepealt ja mis osutab meile ka esimesed sportlikud auhinnad. 1715. a. saadik ümmarguselt sada aastat järgimööda korraldati siin võiduaerutamisi, kusjuures auhinnaks oli „the coat and badge“ nime kandev võit, mille oli rajanud keegi Thomas Dogget kuningas Georg I-se troonileastumise mälestamiseks. Kuuskümmend aastat hiljem järgnes purjesport, sest a. 1775 asutas Cumberlandi hertsog auhinna purjejahtidele. Viimne kord sai Cumberland-pokaal mängus olla a. 1782, siis äkki kadus ta kui maa alla. Alles umbes sada aastat hiljem avastati ta ühes San Francisco pandimajas. Kohe omandas selle väärteseme Ameerika Jahtklubi ja määras ta uuesti rändauhinnaks.

Ka järgmisel sajandil sammu Inglismaal esirinnas, eriti purjespordi alal. Kui pärast Napoleoni lõplikku kõrvaldamist jälle rahu valitses, pääses ka sport uuesti maksvusele, ja varsti peale seda kutsuti ellu auhind, mis varsti oli kutsutud tõusma vägagi kuulsa: King's Cup, kuninga pokaal, nagu teda alul hüüti, kuna tema annetas a. 1883 kuningas William IV, hiljem Queen's Cup, kuninganna pokaal, kuna kuninganna Victoria seda annetust kordas. Ta määrati purjeregatta auhinnaks, mida korraldas Royal-Yacht-Squadron Cowes'ist Wight-Saarele. See Cowes-regatta saavutas möödunud sajandil maailmakuulsuse. Pokaali, mille väärtus oli umbes 15.000 krooni, igatsesid väga paljud, ja isegi Saksa keiser Wilhelm II võttis tihti sellest regattast osa, saavutades isegi kaks korda (a. 1893 ja a. 1899) oma jahtlaeva „Meteor'iga“ võidu.

See Queen's Cup oli eeskujuks auhinnale, millest pidi kujunema selle spordiala kuulsaim auhind üldse: Ameerika-pokaalile: selle pokaali ümber keeb ju nüüd juba 80 aastat kahanematu võitlus kahe suure anglosaksi maa vahel. Miljonäride sport, nagu

õigusega kutsutakse seda spordiala, võimaldab osavõtu ainult suurimatele jahtidele, mille ehitus maksab miljonid.

A. 1850 põhjendas Royal-Yacht-Squadron Queen's Cup'ile sarnleva pokaali — samas, umbes 500-naelalises väärtuses, ja määras ta auhinnaks lahtisele, s. o. kõigile lippudele lubatud regattale, jällegi Cowes'i ja Wighti vahel. See üleskutse äratas Ameerika Ühendriikides tähelepanu. New York Yacht Club rasketas kiire purjeka (nimelt „America“), mis 14. aug. 1851 asuski võistlema 14-ne inglise purjekaga. Tuli sensatsioon: enam kui 20 minutit enne esimest inglasi tuli „America“ võitjaks. See oli otse rusika-hoop inglise rahvuslikule iseteadvusele, ja on tähelepanuväärne, et isegi parlament oma koosolekul 22. märtsil 1852. a. tegeles selle inglise purjespordi alandava juhtumiga.

Pokaali kutsutakse sellest ajast saadik jahtlaeva „America“ järele „Ameerika-pokaaliks“. Kohe pärast võitu määras New York Yacht Club ta uuesti auhinnaks, igaveseks väljakutseks.

Inglismaal leidis ikka ja ikka jälle spordist väimustatud mätseene, kes ehitasid uusi jahtlaevu, et lüüa Ameerika purjekaid. Asjata! Asjata! Kõige tuttavamad ja püsivamad olid inglise teekuninga Thomas Lipton'i katsed, kes eht-iiirilise jonnakusega pühendas sellele ülesandele kogu oma elu; a. 1889 laskis ta ehitada esimese suure purjejahi, mille ta ristis „Shamrock'iks“; järgnesid „Shamrock“ II, III, IV ja isegi V a. 1930, üks ikka ilusam, suurem ja parem kui eelmine. Ükski neist ei toonud igatsetud võitu, hoolimata tohutuist summadest, mis Lipton mattis oma purjekaisse. Pokaal jäi Ameerikasse. Ja tuntud on ka viimane katse a. 1934. suvel, kus uus jahtlaev „Endeavour“ („Jonnakus“), nagu ta nimi oli, mr. T. O. M. Sopwith'i kulul jätkas Thomas Lipton'i ülesannet. Kogu Inglismaa lootustega purjetas see jahtlaev üle ookeani, et siis Rhode Island'i juures alla jääda kommodoor Harold S. Vanderbilti juhtimisel loodud siindikaadi poolt ehitatud „Rainbow'ile“. Aastakümneid kestnud võitlus selle pokaali pärast on purjehisepordi arengus määrava tähtsusega. Temale esmajoones võlgneb nende jahtide ehitamine oma tänapäeva-taseme, sest ainult tema virgutab nõudma järjest uusi parandusi ja täiendusi.

Saksas samuti kui Inglismaal algas veesport aerutamise näol, ja aerusport oli samuti see, kus tekkisid esimesed auhinnad. Nii väärtuslik Hamburgi se-

nati auhind 8-paadile, siis a. 1886 Mainsadama ehitamise auks Frankfurt'i linnavalitsuse poolt loodud „Hafen-Achter“ (sadama-8), mis viimase pärast võisteldi üldse 31 korda — enne kui ta leidis lõpliku võitja. Saksa, s. o. Berliini olümpia korraldaja, kuulsamate võitude hulka kuulub sel alal ka n. n. „Berliner Kaiser-Vierer“. Suur oli rõõm a. 1883, kui kuuldi, et Berliini regattaliit sai keisrilt auhinna. See oli üldse esimene kord, kus keiser austas Saksa sporti. Ka oma ajaloolt kuulub see keiserlik auhind väärtuslike hulkade hulka. Temast sai spordiauhind, mille võitmine kestis üle 50 aasta, sest ta leidis lõpliku võitja alles a. 1934 suvel. Tingimused olid väga rasked: teda tuli võita järjest neli korda. Parimad saksa seltsid on ta pärast pikki aastaid võidelnud. Nende hulgas seisib esirinnas Hellas-Berlin, kes tema enne sõda oli võitnud kolm korda ja lootusrikkalt läks vastu neljandale korrale. Siis tuli ootamatu kaotus Mainzi aeruühingule, kes tema jällegi võitis kolm korda järjest, kuid samuti neljandal korral kaotas. Suure võidu sai lõppeks kätte Berliini „Ruder-Club“, kes juba a. 1883 oli olnud ta esimene võitja. Võidud 4-paadis a. a. 1931—34 kandusid kõik tema arvele ja ta viis koju paljuhaldatud trofee. Nüüd on riigikantsler Hitler määranud tema asemele uue auhinna, mis oli esmakordselt tulnud Grünau-regattas.

Jalgpall. — Hoki.

Kõigi maade kuulsaimate spordiauhindade hulka kuulub kahtlemata English Cup (pokaal), nagu teda täitsa lihtsalt kutsutakse. Võitluses tema pärast pühitseb inglise rahva vaimustus oma rahvalikema spordi — jalgpallimängu — vastu oma suurimat ja silmapaistvaimat triumfi. Selle pokaali lõppmäng, Cup-Finale, on peagu rahvuslik pidupäev. Kuigi Wembley-staadioni, selle lõppmängu areenale, mahub 100.000 pealtvaatajat, ei jatku sellest ruumist kaugeltki veel mitte, sest alati on kõik kohad ette kinni pandud. Sel pokalil on pikk ajalugu, mis kehastab kogu inglise jalgpallisporti arengut. 20. juunil 1871 kinnitas Football Association Challenge-Cup'i nimelise rändpokaali statuudi, kusjuures pokaali ostmiseks vajaline 25-naelaline rahasumma kokku pandi korjamise teel. Keegi ei aimanud tookord, millise tähtsuse omandavad kord selle mitte eriti väärtusliku trofee ümber tekkivad võistlused. Need võistlused olid peagi väga rahvalikud. A. 1878 võitis Bolton Wanderers pokaali lõplikult, kinkis ta aga Football Association'ile igaveseks auhinnaks tagasi. Peagi aga muutusid need pokaalimängud kutsemängijate eraasjaks, ja pokaali võitmist hinnati sama kõrgeks kui meistritiitli saavutamist.

Aastal 1895, kui Aston Villa ta võitis, juhtus, et auhind varastati ühe spordiäri vaateaknalt, kus ta oli välja pandud. Seda vargust pole tänini suudetud selgitada, kuid kohe määrati ta asemele uus auhind. See teine pokaal kingiti a. 1911 Football Association'i presidendile — lord Kinnaird'ile — ta teenete tähistamiseks mängude korraldamisel, nii et praegu võisteldakse tegelikult juba kolmanda pokaali pärast, ainult a. a. 1916—1919 oli vaheaeg neis mängudes. 1932. a. saadik toimub lõppmäng Wembley-staadionil, ja juba ennesõjastest aastatest saadik pole ühelteki neist mängudest puudunud hiljuti surnud kuningas Georg V. Tema oligi, kes tavaliselt ulatas pokaali võidukale meeskonnale.

Tennis. — Öhupall.

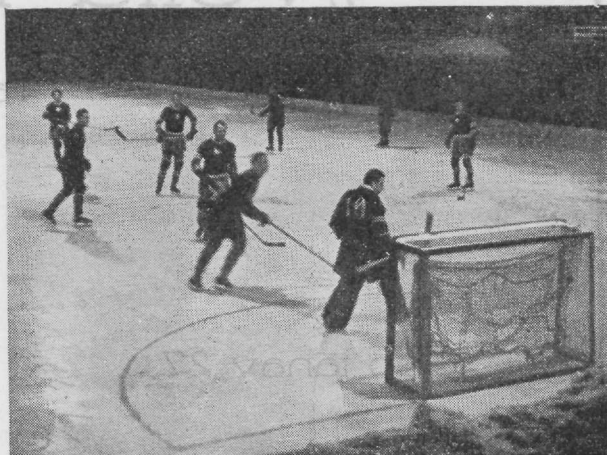
Teistelt spordialadelt on pärit kaks auhinda, mis kuuluvad kuulsaimate hulka kogu maailmas, kuna neil on rahvusvaheline iseloom: on kuulud Davis-Cup tennis ja sugugi mitte vähem kuulud Gordon-Bennet-auhind öhupallinduse alal.

Parikas MAITSERIKKAD
TALLINN
PILDISTUSED
KUNINGA 1
ATELJEE AVATUD: KL. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

Davis-Cup on jällegi näiteks selle kohta, kuidas sportlikud auhinnad võivad areneda väikesest algusest suurima tähtsuseni, mida nende üritajad isegi ei aimanud ega tahtnudki. Davis-Cup'i ajalooost on saanud mõnda ütelda kogu maailma tennis mängu ajalugu, ja tema valdamine tähendab lihtsalt selle spordiala juhtimist. Seda ei lootnud kindlasti mitte ta ametaja ameerika üliõpilane Dwight J. Davis, kui ta a. 1900 annetas selle hõbepokaali (mis muide on enimini suur kaus ja ka mitte väga maitsekas), kusjuures ta vastasteks pidas peamiselt oma isamaad, s. o. Ameerikat ja... Inglismaad. See võitlus äratas aga tähelepanu kõikjal. Varsti tuli osa võtma Austraalia, järgnesid paljud Euroopa riigid.

Kolmkümmend aastat pärast esimest võistlust, kus a. 1900 Ameerika oli võidukas Inglismaa vastu — vaheajal oli ainult sõda takistanud võistlusi pidamast — oli rahvusi juba kolmkümmend, kes osa võtsid võistlusest Davis-Cup'i pärast. Davis-Cup'i mängudest oli tõepoolest saanud kõigi juhtivate tennisrahvuste iga-aastane jõuproov. Kõik kuulsad nimed, kes kunagi on etendanud mingisugust osa maailmatennise ajaloo, on lahutamata seotud Davis-pokaali mängudega, nii enne ja pärast sõda ameeriklased oma suurustega, eesotsas William T. Tilden'iga, kes viimane seitse aastat järgimööda (1920—1926) oskas kaitseda seda pokaali, siis Prantsusmaa „neli musketääri“: René Lacoste, Jean Borotra, Henri Cochet ja Jacques Brugnon, kes a. 1927 murdsid Ameerika ülemvõimu ja järgmised kuus aastat pidasid pokaali enda käes. Praegu kaitsevad seda „valge spordi“ trofee jälle ameeriklased.

Tennis spordi konservatiivsuse kohta on iseloomustav, et reeglid, mis selle pokaali võitmisel maksavad — neli üksikmängu ja 1 paarismäng otsustavad selle võitluse — pole muutunud 35 aasta jooksul. Igal aastal loositakse pidulikult istungil välja mängude järjekord, kusjuures osavõtjate maade ametlikud esindajad võtavad oma numbrise välja loosimisnõust, milleks on kuulud „Cup“ ise.

Moment Läti-Poola jäähoki-maavõistluselt, mis käesoleval kuul peefi Warssavis. Poola võitis napilt 2:1

Toremaid lugusid on märkida „Cup'i“ ajaloost. Kui Prantsusmaa „neli musketääri“ a. 1927 pärast kolme-kordset ebaõnnestumist lõppeks ometi vallutasid pokaali ja nad rõõmust särades maandusid temaga Le Havre'is, konfiskeeris tolliamet väärtusliku eseme, ja oli vaja ministerlikku abi, et võimaldada võidu tollita pääsemist Prantsusmaale. Veelgi ilusam on lugu ühe teise kuulsa tennisjõu-auhinnaga: Wightman-pokaaliga, mille pärast iga-aastati võistlevad ameerika ja inglise daamid. Mõni aasta tagasi juhtus seal tore üllatus, kui inglannad selle võitluse oodatamata võitsid; kui neile tuli pokaal üle anda, selgus, et ameerikatarid — oma võidu peale kindlad — olid ta lihtsalt maha jätnud Ameerikasse.

Just samuti kui Davis-Cup'i, lõi Gordon-Bennett-auhinnaga ameeriklane: James Gordon-Bennett, „New York Herald'i“ väljaandja. A. 1900 asutas ta juba auhinna autovõistluste jaoks, ja hiljem, a. 1908, veel teise lennukite võistluste jaoks, aga a. 1906 tema poolt asutatud õhupalliauhind on kuulsaim tema pokaalide hulgast. Veel ikka võisteldakse tema pärast, kuigi see pole esimene, vaid juba neljas pokaal. Auhind tuleb ühe maa poolt võita kolm korda järgimööda. Ennesõja aastatel ei õnnestunud see ühelgi riigil. Pärast sõda õnnestus belglasel Demnyter'il saavutada soovitud võitu, isegi rohkem, ta võitis neli korda järjest. Järgmine auhind (Ford kinkis selle, sest Gordon-Bennett oli a. 1918 surnud) vallutati Ameerika poolt, samuti kolmas. Nüüd kuulub Poolale suurim õhujoon, mida õhupall võib teha. Maa, kes on võitnud võistluse, korraldab järgmise oma pinnal. Seegi auhind on põhjustanud õhupallinduse alal suurima arengu.

Kuna kõik need spordiauhinnad tulevad vallutamisele seltsi- ja riigimeeskondade vahel, on ujumisspordis olemas auhind, mille pärast võistlevad maailma-aajad. Selleks auhinnaks on veel värske Hearn-pokaal. Tema asutas rahvusvahelise ujumislidu endine sekretär G. W. Hearn Los Angeles'is: 4 × 200 m Aasia, Ameerika ja Euroopa on neist võistlustest osa võtnud, kusjuures Aasiat muidugi esindas Jaapani, kes ka Ameerikast jagu sai. Ujumissport tunneb paremini Euroopa-pokaali, mis 1926. a. saadik antakse Euroopa esivõistlusele parimale rahvusele. Viimastel aastatel võitis selle Saksa Ungari käest — kolmandat korda. Ka enne sõda kuulsat inglise Kuninga-auhinda meenutagem, mis loodi a. 1905 kuningas Edward VII poolt ja mille võitis sakslane Otto Schiele Magdeburgist kolm korda järjest, saades sellega selle auhinna lõplikuks valdajaks.

Sel auhinnal on oma paarik kergejõustiku alal. Inglise kuningas oli loonud auhinna kergejõustiklastele. See auhind on kaks korda sattunud välismaale: Saksasse (a. 1911 Robert Pasemann ja a. 1926 dr. Otto Peltzer). Muidu kuulub kergejõustikule kui liialt individuaalsele spordile vähe kuulsaid auhindu.

Ratsasporði kuulsaimaks auhinnaks oli Mussolini „Coppa d'Oro“ (kuldpokaal), mida tuli kolm korda järjest võita — nimelt Roomas. Juba a. 1933 läks see auhind lõplikult Itaaliast: Hannoveri ratsaväekooli kätte Saksas. Uut kuldpokaali esialgu ei ole.

A/S.

„Volta Tehased“

Tallinn

Soo tänav 27

Kodukeskj. 477-66

Edu saavutamise põhilauseid tennis

B. LEPIK,
riiklik tennisõpetaja

1.

See ei ole veel tennisemängija, kes reketiga jalutab mööda tänavaid või kes väljakul suudab palle sihitult üle võrgu lüüa. Tennissportlase põhiomadusena peab väljenduma suur tahe mängu selgeks õppida. Võetagu lähtepunkti, et kord alustatud asi tuleb niikaugemale viia, kui aga suudetakse, nõudku see siis lühemat või pikemat aega. Toodud lähtepunkti kinni pidades võib ka n.-n. pühapäeva-mängija tõusta meistriklassi. Ülimaks rõõmuks sportlasele on oma võimed täiuslikkuseni välja arendada, et hiljem lõppsavutusest tunda rahulust.

Käesolevas kirjutuses käsitan neid edu saavutamise põhilauseid, milliste põhjal iga tennisist võib endale koostada ratsionaalse teoreetilise kava.

Jälgides mängijaid, selgub, et osa neist saavutab kiirelt oma võimete haripunkti, kuna osa samale tasemele tõusmiseks vajab 4—5 või koguni enam aastaid. Mängijad, kes kiirelt arenevad oma võimetes, püsivad saavutatud tasemel lühikest aega. Hiljem hakkab nende mänguvõime kurve horisontaalselt langema tavalisele tasemele, mõningail juhtudel isegi allapoole normaalset taset. See omakorda ja täiesti arusaadavalt tingib alavormi.

Ülaltoetud põhjusil on rida tuntud mängijaid oma mängutasemes tagasi läinud, ilma et nad ise oleksid taibanud, millest tagasimineku tingitud. Sääraste nähte vältimiseks tuleb algajal oma mängutase saavutada pikaajalise, ühetasase ja järjekindla arenemisega. See aitab kehavõimet nõuetekohasemalt arendada ega kutsu mängijais esile hingelisi häireid. Meie tennis sport on liiga noor säärase näidete toomiseks, küll võime aga neid leida vanematest tennisemaadest. Nii on teada, et omaaegne maailma parim tennisist, ameeriklane Elsworth Vines, tõusis suurklassi alles pärast 12-aastast järjekindlat harjutamist.

Sellest näeme, missugustes tingimustes peab mängija töötama, et omandada väljavaateid kindla mänguvormi saavutamiseks. Esmajoones on mõõduandvad vanuse-aastad, sest mehed võivad tennisel veel 35—40-aastaselt saavutada oma võimete haripunkti. Kuid see ei ütle, et nad suudaksid noorematega tasavägiselt võistelda. Noorem mängija suudab oma võimeid rakendada suurema pingutuseta. Tema närvide töö ühes kere ja jäsemete koordinatsiooni indeksiga võimaldab taotleda suuremaid saavutusi.

Samuti tuleb tähelepanu juhtida töö ühtlustamisele, et mängus esile tulevaid osaliigutusi mehhaniseerida. Eriliselt tähtis on, et mängija valiks vastavalt oma instinktide ja psüühilistele omadustele mängumeetodi, mida ta kavatseb harrastada. Muidugi alles siis, kui juba sooritatakse õieti ja tehniliselt viimistletult 1) eeskäelööke, 2) tagakäelööke ja 3) väljalööke. Ka tuleb mängijal otsustada, missugune mänguviis valida: kas pealetungi- või kaitseviisi või mõlema mänguviisi segu. Maailmas on levinud kõik need mänguviisid, kuid viimasel ajal on ülekaalus pealetungi-mängijad, keda on umbes 75% kõigist mängijatest.

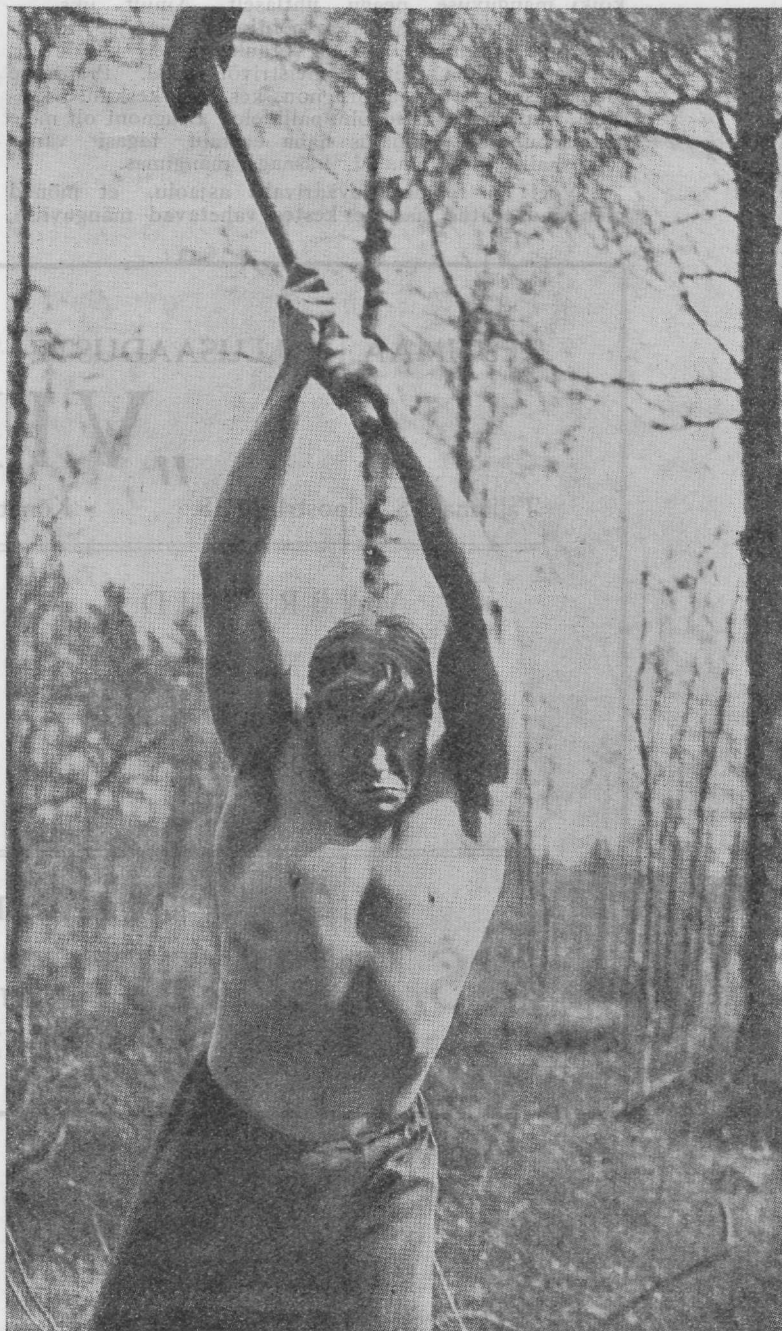
Algaja mängija omandab instinktiivselt sobiva mänguviisi. On ju tema üks arenemise funktsioon närvi intelligents- refleksi võimalus. Seepärast tuleb selle funktsiooni omadusi võimalikult otstarbekohaselt ja kiirelt õigele arenemise teele viia. Seda on võimalik teostada ainult hea õpetaja või vanema mängija poolt antud juhtnööridel.

2.

Stiil määrab mängija kvaliteedi. On olemas peamiselt neli stiili: 1) pealetungija, 2) kaitsemängija, 3) eelmise kahe stiili segu ja 4) ilumängija ehk elegantse Prantsuse stiili harrastaja. Stiile kohandatakse isikupärastele vormidele.

Peab märkima, et stiil on kahtlemata psüühiline produkt ja sõltub isiku kehalistest omadustest. Näiteks kui Budge suudab eeskäelööki kasutada ülalt-alla, siis on ta selle eest tänu võlgu oma pikale kehakasvule. Ei oleks mõeldav, et näiteks meie Lasn suudaks samasuguse

Rootsi uus kettafeite-suurus G. Bergfi on näinud palju vaeva, enne kui küündis üle 50 m

löögiga edu saavutada. Suurt imetlust väärrib ka B o r o t r a, kes suure rutiiniga ründab võrgu ees palle. Säärast mänguviisi soodustab tema temperament ja arenenud tunne. H. Pukk on meil meistriks tõusnud oma „tagasihoidliku mängu“ tõttu. Tal on jätkunud tahtejõudu, püüdlikkust, närve ja taktikalist geniaalsust. Tema on meil vast ainuke mängija, kellel mängides töötavad peagu ainult seljalihased.

Pealetungi- ja kaitsemängu stiilide segu parim esindaja meil on A. Tomberg, kes seega on n.-ü. kahepaikne mängija. Ta ründab võrku, mängib suure eduga tagajoone-mängu ja lõpuks võidab tugeva eeskäe-löögiga. Mees on selle tõttu võrdlemisi stabiilne oma mängutasele ja nagu mõõdupuu Eesti mängijaskonna vormi iga-aegseks hindamiseks.

Näidete varal võib kõige otstarbekohasemalt selgitada tennismängus edu saavutamise põhialuste elementide kindlaksmääramist, millest mäng koosneb. Paljud mängijad on pikakasvulised. Kuid on kindel, et üksnes pikk, sale kasv ja pikad jäsemed veel ei võimalda väljapaistvaid tagajärgi. Näitena võib tuua, et USA rahvuslike esivõistluste võitjatest kuni 1934. aastani oli 8 mängijat kasvuga alla 185 sm! Need olid Campbell, Whitzman, Murry, Clothier, McLouglin, Tilden, Docq ja Vines. Viis neist mängijaist kasutasid süstemaatiliselt võrgumängu, kuna kaks — Tilden ja Vines, olles allround-mängijatena suured taktikud, kasutasid kõiki mänguviise peagu ühtlaselt. Ainult üks — Clothier — oli väljapaistev põhijoone-mängija. Räägitakse, et see mees lähenes võrgule ka siis kahtlevalt, kui ta oli juba võitnud meistrivõistlused. Prantsuse mängijaist Borotra ja Brugnon, kes olid keskmise kasvuga, olid spetsialistid õhu-pallidele. Brugnoni oli meie tennisepublikul võimalus näha aastaid tagasi vanas tennishallis, Soo tänaval, Lasnaga mängimas.

Veel on tähelepanuväärivaks asjaolu, et mõned mängijad teatud aastate kestes vahetavad mänguviise,

libisedes ühelt stiililt teisele. Näiteks Tilden. Oma karjääri algul harrastas ta põhijoone-mängu, kuid hiljem läks alalise edasirühkimisega üle pealetungi-mängule. Karjääri lõpp-aastail muutus ta aga tagajoone-mängijaks.

Stiili juures pole mõõduandvaks ainult kasv — ka keha kaal on määravaks teguriks. Raskemad mehed kalduvad rohkem põhijoone-mängule. Need mängijad valivad endale pikakasvuliste mängumeetodi ja julgevad atakeerida ainult reeglipäraseid kõrgeid õhupalle. See on normaalne nähe. Sest ainult põhijoone-mängides võivad nad oma jõudu täieulatuslikult ära kasutada. Võrgumängus ei suudaksid nad toime tulla, sest nende kehakaal ei võimalda küllaldaselt liikuvust ja kiirust löökide sooritamisel.

Näitena võib nimetada kaht kuulsat venda H. L. Doherty't. Isiklikult soovitsin säärast kehatüüpi mängijaile kombinatsiooni võrgu- ja põhijoone-mängust. See mänguviis loob oma parimate võimete esiletõstmiseks olukordi ja tingib ka suurimatelegi tennis-taktikuile mängu tempo. Seda võivad kasutada ühesuguse eduga nii pikakasvulised kui ka lühikesed mängijad.

Mängu stiilide järgi ei saa tennismängijaid grupeerida. Igal mängijal on oma mängutaktika, mille juures tuleb arvestada temperamenti, elu ja ümbrusega, mis mõjutavad isikut mängus.

Lõpuks olgu öeldud, et hea klassi mängijatel on tugev väljalöök. Pikad mängijad on väljalöögi spetsid ja selles seisabki nende edu saavutamise saladus. Lühikesed mängijad selle vastu peavad väljalöögi põhjalikult viimistlema, et madalama lennujoonega palli kergemini üle võrgu juhtida. Lühikesed mängijad peavad endale mängus vastava seisukoha kiirelt valima ja pallikäsitluses nii end arendama, et väljalöök oleks alati täpselt kindel, nagu see on pikakasvulistel mängijatel jõe ja kiiruse mõttes.

EESTIMAA PÖLLUSAADUSTE ÜMBERTOOTAMISE OSAÜHING

"VIRU"

Tallinnas, S. Kloostri 22/18.

Kõnetraat 437-84.

Telegr. aadr.: Viruosa

V A B R I K U D :

Rakveres
Kadrinas
Jõhvis

V A L M I S T A V A D :

kõrgeväärtuslikku
kartulitärklist
kartulisiirupit
glükoosi

PEAESINDAJA

A-S. RUMBERG, TUBERG JA Ko

TALLINNAS

W. van. Jyll Jr.:

Üldjooni Hollandi spordist

Vastutasuna A. Rullingo poolt Hollandi spordilehele koostatud kirjutuse eest, mis valgustas Eesti spordiolusid, on saabunud kirjutus Amsterdami võimlemis- ja spordiõpetajalt W. van Jyll Jr. See kirjutus, mis allpool avaldatud veidi lühendatult, valgustab omakorda spordiolusid Hollandis.

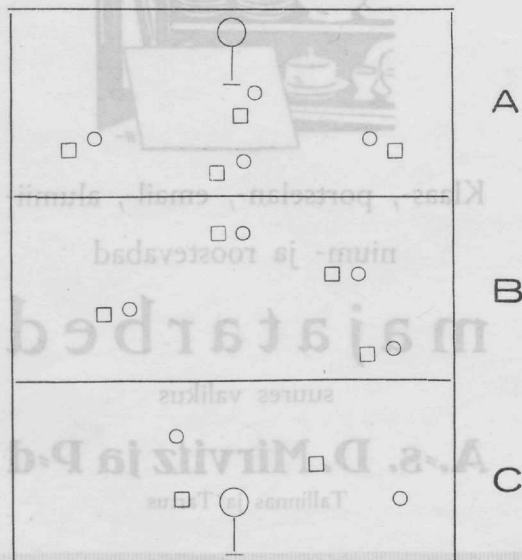
Toimetus peab vajaliseks kommentarina lisada, et vist suurel enamikul E. Spordilehe lugejatest tuleb ümber orienteeruda oma varemates, kujutletud vaadetes Hollandi spordile. Sport Hollandis on arenenud nähtavasti teist rada kui enamikus tuntud spordiriikides. Kuid ühtlasi on tunda, et Hollandiski püütakse asuda teiste riikide eeskujudele.

Toimetus.

Kui meie tahame välismaalastele anda ülevaadet Hollandi spordist, peame nimetama neid erinevaid spordialasid, mis omavad rohkem pooldajaid, või mitmesuguseid riigiosi, kus erinevaid spordialasid eriti palju harrastatakse. Oleks raske meie kanaliterohkes maas jälgida iga maanurga spordiisearusid. Mida teha hakse Frielandis, seda ei tehta Ida-Flandrias, ja Põhja-Brabant erineb Gelderlandist. Ent kõikjal sporditakse. Üks hollandi vanasõna kõlab: Jumal lõi mere, meie lõime maa. See hollandlase iseteadlikkus väljendub ka spordis.

Nii nagu teistes Lääne- ja Kesk-Euroopa riikides, on ka meil pallimängud tugevasti arenenud ja läbi löönud laiades rahvakihtides. Meil on suuri spordiorganisatsioone, millel omakorda on allorganisatsioonid selleks, et hoolitseda, et tuhanded noored leiaksid igal pühapäeval tervislikku pingutusrõõmu. Eriti populaarne on jalgpall, ja K. N. V. B. (Kuninglik Hollandi Jalgpalliliit) on vägevamaid spordiliite Hollandis. Kuid ka hoki leiab ikka enam tähelepanu. Niihästi meie jalgpalli- kui ka hokimeeskonnad omavad välismail väga hea kuulsuse, mis väikese riigi kohta on võimalik üksnes siis, kui kõik mängijad võtavad oma ala tõsiselt ja harjutavad korralikult.

Erilaadne spordiharu on meil korvpall. Keegi Hollandi kooliõpetaja lõi selle mängu pärast seda, kui ta nägi Skandinaavias mängitavat teatud liiki käsipalli.

Nüüd on korvpall muutunud tüübiliseks hollandi spordiks, mida peale Hollandi harrastatakse veel ainult Belgias ja Lääne-Indias.

Hollandi korvpallis koosneb meeskond 12 mängijast — 6 meest ja 6 naist, seega segateam. Mänguväli on jaotatud kolmeks osaks: näit. A, B, ja C osad. Osad

Kuigi Soome kestvusjooksjad on oma lemmikalasi haaratud, otsivad nad vahelduseks võimalusi ka teiste spordialade harrastamiseks. Pildil Volmari Iso-Hollo aerutamas

A ja C on mõlemale meeskonnale vastavalt pealetungi- ja kaitsealadeks, kuna B osa on väga tähtis sellepolest, et siit söödetakse palle A ja C osadesse pealetungijatele, kes selle kiire kokkumänguga (palliga käes joosta ei tohi) püüavad korvi toimetada. Korv asetseb 3 m kõrgusel.

Suvel mängitakse palju golfi ja tennist, millistel spordialadel on üle riigi rohkem klubeid.

Viimaseil aastail on eriti jõudsasti edenenud ja üha enam tähelepanu leidnud kaks värskeimat pallimängu: Saksa handball-mäng ja Ameerika baseball. Suvel levib ikka enam basepall, mida mängitakse paljudes jalgpalliseltsides ja ka keskkoolides.

See oli lühidalt suurematest pallimängudest. Rohkem kui mängud, leiab tähelepanu veesport, mis pole ime, kuna kogu maailmas tuntakse Hollandit veterohke maana. Kahel viimasel aastakümnel on Hollandis igalpool asutatud klubeid ja suuri veesporti-keskusi. Need puuduvad ainult ida- ja lõunapoolses osas, kus asuvad metsad ja nõmmed ja kus puuduvad suuremad järved.

Purjetamine ja ujumine on toredusrikkamaid sporte, mis meil alati harrastatud. Kuna ehitusmaterjal on väga odav, siis ehitatakse igasuguseid väikesi purjepaate, nii et see sport on muutunud eriti koduseks. Põhja-Hollandis, Friisimaal, kus suured lahed ja järved, on külluses võimalusi suurejooneliste veesportidepidude ja regattade korraldamiseks. Meie purjetajad ja eriti naisujajad kuuluvad maailma parimate hulka.

Veel ühe omapärana omab Hollandi oma rahvusliku mängu „Kaatsen'i“. Peagu sama mängu harrastatakse Belgias ja Prantsusmaal, mille tõttu on võimalik sel alal pidada ka rahvusvahelisi võistlusi.

Võimlejateliit omab harusid kõikides provintssides. Eriti palju võimeldakse suuremates linnades. Suvel paljud võimlejad tegelevad kergejõustiku ja ujumisega, mis eriti tarvilik nende keha harmoonilisele aremisele.

Kergejõustik muutub ikka rohkem harrastatavaks spordiks keskkoolis. Keskkooli õpilaste seas on palju häid lühimaa-jooksjaid, kellest mõned kuuluvad isegi maailmaklassi.

Juba mõned aastad on püütud sportimisele õhutada ka üliõpilasi, kuid need tegelevad spordiga liig vähe. Vaimustatud harrastamist üliõpilaskonnas leiab üksnes sõudmine, kuid viimasel ajal on tekkinud ka mitmeid mitteakadeemilisi sõudeseltsi.

Viimastel aastatel on moodsaks kujunenud matkamine. 6—7 aastaga on ehitatud üle 100 noorte-õomaja. Jalgratas on rahvuslikuks matkavahendiks. Ent tavaliselt rännatakse ka jalgsi.

Seega näeme, et Hollandis leiavad harrastamist igasugused spordialad. Ühed alad on juba aastakümneid levinenud, teised kerkinud esile viimaseil aastail, kolmandad aga alles arenemisjärgus. Mõistagi, harrastatakse ka teisi spordialasid, kuid need on surutud rohkem tahaplaanile.

Kõrgeimaks spordiõppeasutuseks Hollandis on Kehalise Kasvatuse Akadeemia Amsterdamis. Siin valmistatakse ette spordiõpetajaid ja organiseeritakse kehaharjutusi teaduslikult. Akadeemia asutati 10 aasta eest. Varem töötas rida mitmesuguseid institute, kuid varsti veenduti, et tagajärjed ei olnud rahuldavad. Akadeemia esimeseks rektoriks oli dr. Nieuwenhuysen ja praeguseks — professor Gaulhofer, kuulus teadlane Viinist.

Põhiõpetus selles akadeemias vältab 3 aastat. Esiimesel kahel aastal on kavas filosoofia ja psühholoogia, millistes ainetes tuleb sooritada eksam teise aasta lõpul. Arstlikkudes teaduskondades on kõige tähtsamad ained mõistagi anatoomia ja füsioloogia.

Kehaline kasvatuse Hollandi koolides seni veel liig vähe läbi viidud. Unustatakse, et inimene on komplektno olend, mitte aga keha, hing ja vaim eraldi. Väljaspool kooli saab küll mitmesugustes seltsides keha arendada, kuid seal ei saa seda lapsed, kes vajavad kehakasvatust kõige enam.

Pärast vastavate eksamite sooritamist akadeemias võib igaüks saada õiguse anda õpetust koolis. Kuid paljud võimlemisõpetajad lahkuvad koolist juba pärast kolmanda aasta algust. Nad hakkavad treeneriteks spordiseltsides või leiavad koha noorsooühingute juhtimises. Akadeemia lõpetanud spordiõpetajaid tegutseb rohkesti ka ookeaniaurikuil, mis sõidavad Lääne-Euroopa ja India vahet. Veel edasi on mitmed võimlemisõpetajad asutanud spordiühinguid tuntud isikutele, korraldades õhtuti mitmet liiki sisetreeninguid.

Üldiselt ollakse siiski arusaamisel kui hädavajaline on kehaline kasvatus. Kui majanduslikud olud paranevad, siis võib uskuda, et kehaline kasvatus ja õpetus reorganiseeritakse meil.

Lõpuks ka naiste spordist. Nagu mujal, nii ka Hollandis tegelevad naised spordiga palju vähem kui mehed, ja spordi areng nende juures on veel noor. Valitseb veel usk, et naistel on ebasünnis teha kehaharjutusi.

Kuid võimlemiselsid oma enamuses omavad osakondi ka naistele. Need on sageli suuremad kui meesteomad. Meie naised harrastavad ka rasket riistvõimlemist, mis aga pole neile sugugi kasulik.

Rahvapärasemaks spordiks tütarlastele on veesport. Tihti korraldatakse sõprade ja sõbrataridega purjeretki ja kanuusõite. Teinekord veedetakse kogu suvevaheaeg vees. Ja siis ujumine! Ma arvan, et nagu meil, nii teigi ja teistes maades tüdrukud ujuvad paremini kui poisid! Ka tuleb ette, et sporditüdruk ujub kiiremini kui ta sõber ja kui juhusem vastupidine, siiski kinnitatakse sageli, et naised ujuvad taibukamalt ja paremini. On suuri ujumisseltsi tütarlastele ja seal harjutatakse tõsiselt ja sihikindlalt. Tulemus on, et Hollandi omab kindlasti kõige enam maailmaklassi kuuluvaid naisujajaid.

See oleks lühidalt Hollandi spordist tänapäeval.

Klaas-, portselan-, email-, alumiinium- ja roostevabad

majatarbed

suures valikus

A.-s. D. Mirvitz ja P.-d

Tallinnas ja Tartus

Ka elukombed olgu korralikud

H. NIILER

Korvpallimängija edu ei olene ainult kehalistest ja vaimsetest eeldustest, tehnika omamisest ja mängimisest, vaid on lähedalt seotud ka mängija isikliku eluga. Teatud tegurid mõjuvad pidurdavalt, teatud — soodustavalt mängija võimetele. Peab ütlema, et tagajärgi ei paranda mitte ainult harjutamine ja võistlemine, vaid samuti ratsionaalne eluviis ja head harjumused. Kui kõik, mida hoolsa harjutamisega saavutatud, jõudupillava eluga ja halbade harjumustega hävitatakse, siis on loomulik, et sportlase võimed jäävad püsima kas enam-vähem samale tasemele või isegi langevad.

Allpool mainin üksikuid tegureid mängija isiklikus elus, mis mõjutavad pidurdavalt või soodustavalt ta mänguvõimeid.

Paljude mängijate isiklik puhtus jätab palju soovi. Pikad, puhastamata sõrmeküüned ei sobi korvpallimängijale. Nad murduvad, sünnitades valu ja ebamugavusi, ja nendega kriimustatakse vastasmängijaid, mille tagajärjel võib tekkida põletik ja isegi mürgitus. Küüned olgu lõigatud ja puhastatud. Samuti iga väiksema kriimustuse ja haavakene olgu puhastatud ja kaitsitud mustuse vastu. Paljud ei oska veel õieti dušši võtta. Arvatakse, et dušš puhastab jalgu iseenesest. Tegelikult tuleb jalgade pesemisele panna suurt rõhku, sest jalad on sportlase leib ja nad peavad olema alati puhtad ja korras. Keha tuleb sageli loputada külma veega. Lühike, kiire loputamine küllma veega suleb nahas asuvad poorid ja kõrvaldab külmetamise ohu. Kuivatada tuleb hoolega, iseäranis kukalt, kaela ja kõrvu.

Sportlase riietus olgu ikka puhas, et vältida igasugu põletikke ja mürgitusi. Ameerikas näit sureb iga aasta kümnekond sportlast mürgituste tagajärjel, mis on saadud määrdunud riietusest. Jalas kantagu pehmeid, valgeid villaseid sokke, milledele tõmmatakse saapad. Saapad olgu alati korras, parandatud ja puhtad, nii et jalgadel oleks mugav.

Nii mõnigi mängija jääb harjutustest ja võistlustest eemale eelpoolnimetatud harjumuste mittetäitmise tagajärjel. Põletikud, vistrikid, haavad, külmetused röövivad mängijalt tema tavalise tuju ja särsu, ning tujuta ja särsuta mängija ei ole mängija.

TOIT.

Kuna korvpallimängija harjutus sarnaneb keskmade jooksjate harjutusele, siis on jooksjate söögireeglid maksavad samuti korvpallitajale.

Peab loobuma igasugustest rasketest toitudest — iseäranis rasketest liha- ja taigna-toitudest. Iseäranis reisidel, kus liikumise võimalus on piiratud, peab olema ettevaatlik söökidega. Sel puhul peab rohkem tarvitama puuvilja ja kergesti seeditavaid toite.

Iga sportlane hoidugu, nii palju kui see võimalik, sööma mitukümmend toitu segamini, nagu seda kahjulks pakuvad meie seltskondlike olengute üliküllastatud joomingulauad võõraspidudel ja õhtusöökidel. Toit olgu lihtne, kergesti seeditav ja toitev. Ka tuleb süüa kindlaksmääratud kellaaegadel.

PUHKUS.

Kurnavale korvpallimängijale on võimalik vaid siis vastu panna, kui mängija loob enesele normaalingimused puhkamiseks.

Hooaja alul võistlused ei avalda suuremaid väsimuse tundemärke. Kuid hooaja lõpupoole ilmnevad sageli ületöötamise ja väsimuse tundemärgid, kui on olnud oma jõuga pillav. Kui oletada, et hooaja sees võisteldakse kord nädalas, siis ei ole soovitatav pidada harjutusmänge mitte enam kui kord nädalas, misjuures mängukestvus lüheneb vastavalt hooaja läbimisele kuni 10 minutini. Rohkem mängimise asemel pühendatagu tähelepanu visetele, võimlemisele jne. Kergema kehaehitusega mängijatele on soovitatav pärast tugevaid mänge anda nädala-ajaline puhkus.

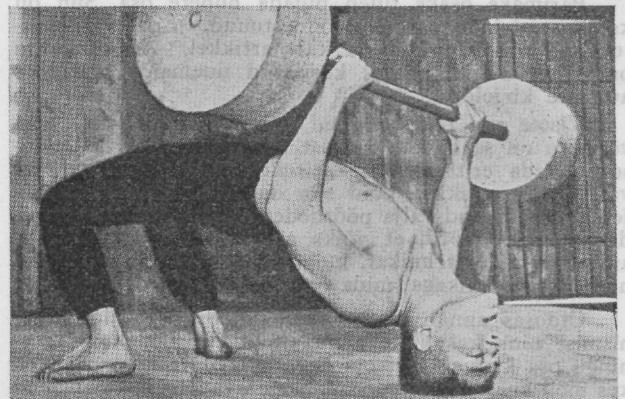
Puhata võib ka nii, et minnakse üle mõnele teisele tegevusele — mängitakse võrkpalli, hokit või poksitakse, maadeldakse jne. Seda tuleb iseäranis siis teha, kui mängitakse raskeid mänge, mis vaimset viisil väsitavad.

Kõige olulisem puhkuseks on magamine, mida iga tugevalt võistleja korvpallur peaks kasutama 8—10 t. päevas, olenedes tema vanusest. Selle vastu eksivad meie sportlased rängalt. See on ka üheks põhjuseks, miks ameerika ülikoolid oma sportlasi interneerivad ühiselumajadesse, kus valitseb selles suhtes vali kord. kord.

ALKOHOL, NIKOTIIN, SUGUJELU.

Kui vahest on vaieldav küsimus, kas on nikotiin kahjulik täiskasvanud inimesele, siis on vastuvõetamatult selge, et tugevasti võistlejale sportlasele, nagu seda on korvpallur, on nikotiin kahjulik, iseäranis tema südamele. Nikotiin ja tugev võistlus sageli on laiendatud südame tekitajaks ja laiendatud süda tähendab lõppu igasugusele võistlusspordile.

Alkoholi tarvitajal kaob tavaline eluvärskus. Mängijad tunnevad endid roidununa — väsivad kiiremini. Pealegi on alkohol kaudselt seotud teiste pahe- dega — hasartmängudega, sugulise kirega, suguhai- gusega, kohustustunde kaotamisega ja üldise loidu- sega.

Pea-, kukla- ja kõhulihaste arendamiseks on jaapanlased leiutanud pildil toodud harjutuse: mees on sillal ja surub seal puust tõsiekanji

KAKS TEOST

1.

ALEKSANDER KOLMPERE:

Kergejõustiku õpperaamat, autori kirjastus 1937.

Avastanud jõulu kirjanduslaualt eelpool nimetatud raamatu asume kergejõustikuhuvilisenä otsekohe sellega tutvuma. Ilmub ju sedalaadi kirjandust eestikeelsena väga harva.

Kohe tekib aga mõte, mida tahame ammutada kergejõustiku õpperaamatust. Kas leiame sealt: 1) kergejõustiku erialade tehnika läbimõeldud kirjelduse, 2) tehnikate analüüsimist põhiosadeks, 3) tehnikate õppevõtte, 4) üldised näpunäited konditsiooni säilitamiseks ja parandamiseks, ning 5) põhimõtteid harjutuse ja treeningu kavade koostamiseks?

Küsimusse võiks tulla, miks ülalpool ei ole puudutatud ega nõutud stiilide kirjeldusi. Seda sellepärast, et stiili tuleb vaadelda kui tehnika individuaalset rakendust. Individualism oleneb aga raamatu kasutaja füüsilistest ja psüühilistest omadustest ning see küsimus on sellena liiga komplitseeritud kergejõustikuõpperaamatu jaoks.

Raamat on kirjutatud rahvapärases vormis, et võimaldada selle kasutamist kõigile. Erialade tehnikates on kirjeldatud mõne hüppe, jooksu jne. osaliigutusi iseisvate liigutustena, mis siis vist peab asendama tehnika analüüsi põhiosadeks. Õppevõtete kirjelduses kasutatakse mõtte, mis on küll selged, aga muudavad õpetused mehhaanilisteks — dressuuriks. See on eriti silmatorkav jooksude alal. Veel on raske mõista jooksu päkal, ning stiilide detailiseerimine võiks viia mõttele, et jooksus tõuge alati ei põhjusta edasiminekut.

Liigutusi on katsutud fikseerida väga dünaamilistes faasides, näiteks jooksul kannal tõuseva reie keskpäigani. Arvestama peab ka tõsiasjaga, et jalga jooksul paindub seda rohkem, mida suurem on tempo (K. v. Bardeleben).

Rõõmustav on autori püüet kasutada illustratsioonidena Eesti sportlaste pilte, kuigi nende hankimine lühikesel ajaga ei ole läinud korda täieliselt. Selletõttu on pildimaterjal piiratud, mida muidugi on põhjustanud majanduslik külg. Autor on kasutanud kaasautorite abi, mis suuresti on tõstnud raamatu populaarsust, kuid häirib raamatu ühtlust.

Parimaks osaks tuleb pidada hüppe osa. Siin on ka illustratsioon paremini õnnestunud. Eriti väljapaistev on teivashüppe kohta käiv artikkel. Ainult kahju on, et ei ole detailides käsitatud uemaid ameerika autorite kirjeldusi.

Visete osa oleks võinud olla üksikasjalisem, sest võimatu on saada täit selgust konseptiivsest väljendusest. Seda eriti algajate seisukohast. Põhjalikum on vasaraheite artikkel, kuid siin on kahjuks tehnika kirjeldamisel jäetud välja pöördedetailid, mis asjaolu muudab sisu sedavõrd, et võiks arvata, nagu kirjeldataks ameerika-põhja tehnikat, kuigi kirjeldus muus osas ühineb saksa tehnikaga, mida ongi tahetud pakkuda.

Üldosas annab raamat jämedajoonelise pildi organismist ning kasulikke näpunäiteid eluviisideks. Treeningu osa kannab rohkem kavade laadi, mis sportlastel, kes meil enamikus omapead harjutavad, võimaldab neid otsekohe tarvitada. Kuigi vahet põhimõttelikum laad oleks rohkem võimaldanud koostada individuaalseid kavu. Ei oleks kuidagi võinud oodata säärast standardkava, mis esineb lk. 47.

Lubatagu juhtida tähelepanu mõnedele vigadele. Konstitutsioonilise võime kohta on olemas täpsem sõna — konditsioon; vitaalkapatsiteet on eluline maht, tarvitatakse kopsude mahu kohta, ja mitte elujõud. Mõningad nimevead: Beacock pro Peacock, Kitamura pro Murakoso, Lesh pro Lash. Jooksja nr. 162 (lhk.86) ei ole Iso-Hollo, sest tema jooksis teatavasti nr. 167 all, jne.

Kokkuvõttena oleme rikastunud ühe raamatuga, mis oma korraliku välumusega mõjub meeldivalt ja on sisu aktuaalsusega hädavajaline. Loodetavasti leiab raamat head levikut, mida ta väärrib, ja suudab tuua harjutustesse midagi uut. Veel kord olgu alla kriipsutatud autori hea tahe kõrvaldada puudust, mida tunti kergejõustikuõpperaamatu järele.

2.

SPORDI-BIOGRAAFILINE LEKSIKON 1937, toimetanud: L. Soonberg, I. Peterson, V. Raudsepp, O. Lõvi. Tallinna Kirjastuse Kooperatiivi väljaanne, 1937.

Kuigi sportlaste, eriti tippmeeste, isikud on ühes või teises kohas käsitamist leidnud, siiski rõhuv enamus tegelasi on meil jäänud täiesti tundmatuks. Sellepärast on kirjastatud biograafilisel leksikonil suur teene neid meele tuletada ja ühtlasi hinnata nende teeneid.

Nagu autorid väidavad, olevat töö olnud väga raske ja palju vaeva nõudev, miks olnud raske rahuldada kõikide soove, pealegi kui säärase teose väljaandmine on seotud suure majandusliku riskiga, mis sunnib loobuma paljustki.

Kõike seda arvesse võttes on väga raske asuda nimetatud teose kritiseerimisele. Koostajate kaader on kindlasti annud oma võimete piirides parimat. Igati tuleb hinnata tahet rikastada meie spordiliteratuuri.

Biograafilise leksikoni koostamisel peaks minu arvates kindlaks määratama üldised põhimõtted, kuidas raamatus kasutada ruumi, vastavalt iga isiku tähtsusele ja tegevuse ulatusele. Veel tuleks arvestada, et kõik isikud tagasihoidlikkusest ei taha oma andmeid saata ise. See aga ei tohiks põhjustada nende väljajätmist. Nähtavasti käisid tagasihoidlikkuse põhimõtte järgi seltsid, kui jätsid vastamata leksikoni koostajate ankeedid. Pealegi ankeedid ei sisaldanud vist täpseid näpunäiteid, keda arvata leksikonile sobivaks.

Peanõudeks oleks aga, et kõik olümpiaatleedid ja internatsionaalid oleksid leidnud mainimist leksikonis. Nende kohta on olemas täpne nimekiri Eesti Kehakultuuri Aastaraamatuis. Lubatagu väljajäänud olümpiaameste kohta pisut statistikat. Kokku on meil olümpiaamehi 103, neist on 31 välja jäänud. Medaleid on toonud 21 meest, väljajäänuid on 7. Kulmedaleid on toonud 5 meest, väljajäänuid — 2.

Nähtavasti on siin käidud põhimõtte järele, et leksikoni pääsejad pidid kahtlemata endast kuidagi märku andma.

Üldiselt peab aga vägagi tervitama ja kiitma autorite ohvrimeelsust nii raske töö läbiviimisel. Eriti tuleb hinnata algatust ja tahet kõrvaldada puudust sedalaadi kirjanduse turul, ja loodetavasti leiab tehtud töö hindamist tarvitajaskonna poolt.

Kindlustage

OMA ELU JA

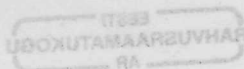
VARANDUS

„E K A ' S“

SUURIMAS KODUMAA

KINDLUSTUSSELTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS
TALLIN-EESTI, PIKK T. 2. OMA TELIF. KESKIAAM 438-88

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, DEMOKRAATLIK JA
ÜLERIIKLIKULT LEVINUIM AJALEHT

SUURIM NING KASULIKEM KUULUTAMISE LEHT EESTIS.
HINNATA KAASANDENA IGAL PÜHAPÄEVAL PILKE JA
NALJALEHT «KRATT»

MEIE KIRJASTUSEL ILMUB

„LASTE RÕÕM“

— EESTI POPULAARSEIM LASTEAIKIRI

T. E. K.-Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

ON TÄIELISIM TÖÖSTUS SEL ALAL EESTIS

TRÜKIKODA

KÖITEKODA

TSINKOGRAAFIA

LITOGRAAFIA

OFFSET-TRÜKK

HINNAD KÕIGILE
VASTUVÕETAVAD

TELLIMISTE
TÄITMINE KIIRE

SUURIMAD NING TÄIELISIMAD
RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJALIDE
KAUPLUSED

KIRJANDUSE JA PABERILAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS

TALLINNA-EESTI, PIKK T. 2.

OMA TELEF. KESKIAAM 428-83